

Pouka, Izdanje za učitelje

II tromesečje 2015.

Jevandjelje po Luki

1. biblijska doktrina **Isusov dolazak**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 1,37.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće da je Isus stvarna, istorijska, univerzalna ličnost.

Osetiti: Prihvatiće obećanje da je Bogu sve moguće.

Činiti: Iskusiće spasenje živeći blizu Isusa.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Isus, stvarna ličnost

- A. Kako činjenica da je devojka rodila Isusa otkriva da je spasenje Božje delo, a ne čovekovo?
- B. Kako iz 1. i 2. poglavlja Jevandjelja po Luki saznajemo da je Isus stvarna istorijska ličnost, a ne legenda.
- C. Kako je Luka naglasio univerzalnost Hrista i Njegovog Jevandjelja?

II Osetiti: Bogu je sve moguće

- A. Kako nam rođenje Jovana Krstitelja i Isusa uliva poverenje da je Bogu sve moguće?
- B. Ako ste siromašni ili bespomoćni, šta možete naučiti iz Gavrilovog uveravanja: „Jer u Boga sve je moguće što reče“? (Luka 1,37)

III Činiti: Iskusiti Božje obećanje

- A. Kako vam molitveni život Marije, Jelisavete i Zarije pomaže da iskusite i steknete poverenje u Božja obećanja?
- B. Razmišljajte o jaslama, jednostavnoj odeći za povijanje i činjenici da „ne bijaše mjesta u gostionici“. Zašto ne treba da dozvolimo da siromaštvo bude prepreka da nas Bog upotrebi u svojoj službi?

Zaključak: Obećanje „jer u Boga sve je moguće“ treba da nas nadahne da čekamo Boga, da slušamo Njegovu reč i da se molimo za ispunjenje Njegov volje u našem životu.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 1,31-35.

Ključno načelo duhovnog rasta: Hrišćani često posmatraju istoriju kao izveštaj o Bogu – Božjim delima u ljudskoj istoriji. Biblijski izveštaj počinje sa slavnim činom Božjeg stvaranja, a zatim prati tragičan slom ljudskog roda zbog greha. Sukob između Hrista i sotone, između pravednosti i greha, obeležava veliki deo te istorije. Rođenjem u Vitlejemu, drugo lice Božanstva zakoračilo je u prostor i vreme da bi ispunilo zavetno obećanje dato u 1. Mojsijevoj 3,15, da bi izvršilo Božji plan iskupljenja (1. Timotiju 3,16), i ostvarilo kraj greha i sotone, i konačnu pobedu božanske pravde i milosti u velikoj borbi (Otkrivenje 20,10).

Samo za učitelje: U pouci za ovu sedmicu započinjemo proučavanje Jevanđelja po Luki, najdužeg od četiri Jevanđelja. Iako nije bio svedok Isusovog života, Luka preuzima zadatak da sve „po redu“ napiše o tome ko je bio Isus i šta je činio. Lekar po zanimanju (Kološanima 4,14), Pavlov pratilac na putovanjima (2. Timotiju 4,11; Filimon 24), grčki skolar koji se bavio istorijskim istraživanjem (Luka 1,3; 2,1), Luka u svojim spisima izražava empatiju, učenost i istraživački duh, a iznad svega ukazuje na univerzalnog Spasitelja, kako neznabošcima tako i Jevrejima (Luka 3,6; 9,51-56; 10,25-37; 17,11-19). Ideju univerzalnosti učinite središtem ove pouke.

Uvodni razgovor: Jevanđelje po Luki počinje izveštajem o dva čuda: prvo je rođenje Jovana Krstitelja čiji su roditelji bili suviše stari da bi mogli imati dece (Luka 1,11-18); drugo je rođenje Isusa Hrista koga je devojka donela na svet (Luka 1,26-34). Kojih još čuda iz Svetog pisma možete da se setite pomoću kojih je Bog otkrio svoju volju?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Luka je jedini novozavetni pisac koji nije Jevrejin. On, kao neznabožac, piše svom prijatelju Teofilu, takođe, neznabošču. Luka, kao dobar poznavalac tadašnjih kultura, grčki skolar (prva četiri stiha ovog Jevanđelja smatraju se najboljim primerom grčkog jezika u Novom zavetu), lekar i istoričar sa univerzalnim pogledom na svet, predstavlja Spasitelja sveta koji ne obraća pažnju na rasu, nacionalnost, položaj, pol ili starosno doba.

Luka u svom Jevanđelju daje potpuniji izveštaj u odnosu na ostala tri Jevanđelja: oko 30 posto činjenica koje pruža ne nalazimo u drugim Jevanđeljima. Bez Lukinog Jevanđelja ne bismo primili univerzalne pouke o ljubavi u pričama o milostivom Samarjaninu, izgubljenom sinu, bogatašu i Lazaru, bogatom nerazumnom mladiću, fariseju i cariniku, itd. Dok budete proučavali pouku u ovom tromesečju, imajte na umu jedinstvene karakteristike Lukinih sigurnih i jasnih teoloških stavova o Isusu.

BIBLIJSKI KOMENTAR

Jevanđelje po Luki počinje izjavom o svrsi tog Jevanđelja: da pruži izveštaj „po redu“ o izuzetnom Isusovom životu. Izveštaj je dvostruki: 1) istorijski – Isus nije izmišljena, već stvarna ličnost koja se pojavila u određenom istorijskom trenutku (zapazite istorijske ličnosti i razdoblja spomenuta u Jevanđelju po Luki 1,5; 2,1-5); 2) odnosi se na iskupljenje – Bog je poslao Isusa da donese radosnu vest spasenja ljudskom rodu (Luka 1,31-35; 2,11). Izveštaj u kome je sve izneto „po redu“ dat je u prva dva poglavlja Jevanđelja po Luki: on detaljno prikazuje pripreme za Isusov dolazak i Njegovo rođenje, i svedoči o Njegovoj jedinstvenosti.

I Pripremanje puta

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 1,5-25)

Stari zavet priprema put za Novi. Od prvog obećanja datog u 1. Mojsijevoj 3,15. do poslednjeg objavljivanja „Sunca pravde“ (Malahija 4,2), cela proročka Reč ima samo jedan cilj: da pripremi put Otkupitelju. Malahija završava svoj proročki narativ objavljivanjem da će Bog poslati proroka Iliju da pripremi Mesijin put. Četiri stotine godina posle tog proročanstva, Gavrilo govori Zariji, starom svešteniku koji nije imao dece, da će on i njegova supruga nerotkinja dobiti sina koji će doći „u duhu i sili Ilijinoj... da pripravi Gospodu narod gotov“. (Luka 1,17)

Ko god priprema put i svedoči za Isusa, u ono vreme i sada, mora voditi život:

- koji je „veliki pred Bogom“ (15. stih).
- koji će se „napuniti Duha Svetoga“ (15. stih).
- koji će „mnoge... obratiti ka Gospodu Bogu njihovome“ (16. stih).
- koji će služiti „u duhu i sili Ilijinoj“ (17. stih).
- koji će „pripraviti Gospodu narod“ (17. stih).

Za razgovor:

Uporedite Gavrilov opis Jovana (Luka 1,15-17) sa Zarijinim proročanstvom o Jovanovoj misiji (1,69-79).

II Isusovo rođenje

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 1,26-38; 2,1-20)

Ništa se u božanskom poretku stvari ne događa slučajno. Na Božju zapovest Gavrilo, zapovednik anđeoske vojske, kreće od nebeskog prestola do malog sela Nazaret da objavi mladoj devojci: „Zatrudnećeš i rodićeš sina, i nadjeni mu ime Isus“, koji „nazvaće se Sin Najvišega“. (Luka 1,31.32)

Luka nas ne ostavlja ni u kakvoj nedoumici kada je reč o devojčinom rođenju deteta. Onima koji ne prihvataju čudo i insistiraju na rođenju koje nije bilo posledica delovanja natprirodne sile, Gavrilo daje pravi odgovor: „Jer u Boga sve je moguće.“ (Luka 1,37) Ako je Bog ograničen u sprovođenju svojih namera, onda Bog više nije Bog. Mi moramo verom prihvatiti način na koji Bog ostvaruje svoje svete namere. Marijin sin je Božji Sin – Isus, „Spas, koji je Hristos Gospod“ (Luka 2,11), koji poseduje i ljudsku i božansku prirodu, koje su na čudesan način isprepletane.

Za razgovor:

- Istorijski Isus i Hristos koga prihvatamo verom nerazdvojivi su u novozavetnom svedočenju o Isusu Hristu. Kakva opasnost pretila ako pokušamo da izaberemo jednog, a zanemarimo drugog?
- Toma Akvinski je izjavio: „Da bismo mogli spoznati da je Hristovo telo pravo telo, na svet ga je donela žena; ali da bi Njegova božanska priroda bila jasno prikazana, rodila ga je devica.“ Šta mislite o ovoj izjavi, i zašto?

III Svedoci Hristove jedinstvene prirode

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 2,1-35)

Istorija svedoči da Isus nije ličnost koju su izmislili ljudi iz prvog veka željni publiciteta, željni da se odvoje od isključivosti judaizma i tajanstvenih rimskih i grčkih kultova. Luka Ga prikazuje kao istorijsku ličnost navodeći da je rođen u stvarnom vremenu, odnosno u vreme kada je car Avgust vladao carstvom, Kvirinije upravljao Sirijom, i kada je izdat nalog o popisu stanovništva zbog čega su Josif i Marija iz Nazareta krenuli u Vitlejem (Luka 2,1-7). Luka kao istoričar nije ostavio prostora za mitskog Isusa. Za njega Isus je bio stvarna ličnost. On je Marijin sin, On je Božji sin, i On je Spasitelj sveta.

Slika o univerzalnom Isusu javlja se u celom Jevanđelju po Luki, kao što ćemo videti u sledećim poukama. Radosna vest spasenja namenjena je svim ljudima i daje obećanje o najvećim životnim potrebama: „Slava na visini“, „na zemlji mir“, „među ljudima dobra volja“. (Luka 2,14)

Dve hiljade godina kasnije ovo pravilo i dalje ostaje isto. Mir je oduvek bio čovekova nada, ali ne može biti naša najveća vrednost. To bi trebalo da bude „slava Bogu“. Kada je Bog prihvaćen, sledi mir iznutra i spolja. Pastiri su to iskusili; Jerusolim je propustio tu priliku. U tome se ogleda tragedija ljudskog roda.

Razmislite o ovome: Zašto davanje slave Bogu u životu treba da bude naš prioritet, pre težnje za mirom ili bilo koje druge ovozemaljske radosti.

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Božje delovanje u istoriji otkupljenja predskazano je u biblijskim proročanstvima, pa ipak je malo ljudi, čak i oni koji su bili upoznati sa tim proročanstvima, bilo spremno za taj događaj. Apostol kaže: „A kad se navrší vrijeme, posla Bog Sina svojega.“ (Galatima 4,4) Elen Vajt je zapisala: „Nalik zvezdama koje se određenim putanjama kreću kroz beskrajna prostranstva, Božje namere ne poznaju žurbu ni zakašnjenje... Kada je veliki časovnik vremena pokazao taj čas, Isus se rodio u Vitlejemu.“ (*Čežnja vekova*, str. 32. original) Razgovarajte u razredu o svrsi proročanstva i tragediji zanemarivanja Božje reči.

Za razmišljanje: Kada je Isus bio rođen u Vitlejemu, i kada je kasnije započeo svoju službu, malo njih je bilo spremno da Ga prihvati. Zašto je bilo tako?

Za primenu: Kao što je proročanstvo predvidelo prvi Isusov dolazak, tako objavljuje i drugi. Kako će naša spremnost za Njegov drugi dolazak biti drugačiji od spremnosti naraštaja koji je bio svedok Njegovog prvog dolaska?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Današnja pouka otvara mogućnost za samoispitivanje. Zamolite učenike da odgovore na jednostavno pitanje: Da sam:

1. Teofil – Šta bi me ubedilo da poverujem u Lukin izveštaj?
2. Gavrilo – Zašto me je Bog izabrao da odnesem vest koja će doneti uništenje onome čije mesto sam zauzeo na Nebu?
3. Jelisaveta – Zašto bih poverovala u muževljevu priču o Gavrilu koji ga je posetio u Hramu?
4. Marija – Kako mogu da se suočim sa podozrivim pogledima ljudi i nepodnošljivim pričama koje bi kružile Nazaretom?

2. biblijska doktrina **Krštenje i iskušenja**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 3,22.

Učenici će:

Saznati: Saznaće kako se Isus pripremio za svoju službu.

Osetiti: Shvatiće potrebu da budu spremni za svoju životnu misiju.

Činiti: Pripremiće se za izvršenje svog zadatka.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Kako se Isus pripremio za svoju službu

A. Kakvu ulogu je krštenje imalo u Isusovom pripremanju za službu?

B. Zašto je bilo potrebno da Isus bude kršten?

C. Kako je sotona iskoristio iskušenja da ugrozi Isusovu službu? U čemu je tajna Hristove pobjede u pustinji?

II Osetiti: Potreba da budemo spremni za životnu misiju

A. Ako se još uvek niste krstili i niste postali deo Božje porodice, šta je potrebno da biste doneli tu odluku? Ako ste učinili zavet krštenja, kakav značaj on ima u vašem svakodnevnom iskustvu?

B. Na koji način Isusova pobjeda nad iskušenjima nadahnjuje vaš svakodnevni život? Kako možete steći poverenje koje je Isus imao prilikom suočavanja sa iskušenjima u svom životu?

C. Kako životne brige, bilo da je u pitanju hleb, zdravlje, sreća ili sigurnost, mogu biti prevaziđene molitvom i oslanjanjem na Božju reč i Njegova obećanja?

D. Isus je u svakom iskušenju sotonu odgovarao imajući božanska obećanja na umu. Kako Biblija postaje oružje u borbi sa sotonom?

III Činiti: Šta je potrebno da bismo izvršili svoj zadatak

A. Kako možete biti sigurni šta je vaša misija u životu?

B. Kakve korake morate preduzeti da biste vodili pobedonosan život za Hrista, kao što je Isus vodio za Boga?

C. Kada ste u iskušenju da se ne pokorite Božjoj volji, kakve korake treba da preduzmete da biste izvojevali pobjedu kao hrišćanin?

Zaključak: Priprema je ključna za misiju koju vam je Bog poverio. Ova priprema obuhvata priključivanje Hristovom telu - Crkvi - putem krštenja i spremnost da se suočimo sa svakom bitkom koja nam se nađe na putu.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 3,22.

Ključno načelo duhovnog rasta: Jovan Krstitelj video je sebe kao ispunjenje Isaijinog proročanstva (40,3-5) i postao „glas... u pustinji“, koji priprema „put Gospodnji“. Isus je rano u svom životu spoznao i

potvrdio: „Meni treba u onom biti što je Oca mojega.“ (Luka 2,49) On je u toku svog života bio svestan svoje posebne službe koju je imao kao Sin Božji i Sin Čovečiji. Mi, takođe, možemo uvideti smisao i cilj svog života samo ako negujemo zajednicu sa Bogom i odlučno Ga se držimo.

Samo za učitelje: Ova pouka počinje opisom Jovanove službe. Sva Jevanđelja govore o ličnosti, poruci i misiji Jovana Krstitelja (Matej 3,1-12; 14,1-10; Marko 1,3-5; Luka 3,2-22; 7,18-23; Jovan 1,15-34). Pomozite učenicima da shvate suštinu njegovog propovedanja i kako je ono pripremiло put Isusovoj službi. Pouka se, takođe, bavi temom krštenja i Isusovog iskušenja. Razgovarajte u razredu kako su ova dva događaja povezana i kakve pouke možemo izvući iz svog hrišćanskog iskustva.

Za razgovor:

- U Jevanđelju po Luki 3,6. (vidi: Isaija 40,5; 52,10) zapisano je: „I svako će tijelo vidjeti spasenije Božije“, što ukazuje na univerzalnost evanđeoske poruke. Uporedite Lukinu univerzalnu poruku sa Pavlovom koju je propovedao u Efesu (Efescima 2,11-22). Kako ova univerzalnost utiče na vaš život i svedočenje?
- Jovanova služba trebalo je da pripremi narod za Isusovu službu. Koji su prvi koraci u toj pripremi? Vidi: Luka 3,7-17.
- Sotonin napad na Isusovu službu počeo je uskoro posle Njegovog krštenja. Da li taj određeni trenutak ima neko značenje?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Pošto je bio istoričar, Luka je Jovanovu i Isusovu službu stavio u istorijski okvir, navodeći najmanje šest poznatih ličnosti, što svetovnih, što verskih vođa (Luka 3,1.2). Luka kao da stavlja izazov pred buduće naraštaje da poveruju da se pravi smisao života može pronaći u Isusovoj milosti i pobedi koju je ostvario. Istorijska ličnost koja je prepoznala ovu činjenicu bio je Jovan Krstitelj, koji je u svom kratkom životu ostavio poruku da je život vredan življenja život pokajanja i pobjede (Luka 3,7-18).

U svom životu imamo tri osnovne potrebe: hodati Božjim putem, hodati putem posvećenja, voditi pobjedonosan život.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Hodati Božjim putem

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 3,3-18)

Jovan Krstitelj video je sebe kao ispunjenje Isaijinog proročanstva (Isaija 40,3-5), „glas... u pustinji“ koji će pripremiti „put Gospodnji“. Smisao svog života možemo pronaći samo dok pripremamo Gospodnji put i njime hodamo. Nijedan ljudski put bez Boga nema svoj puni smisao i svrhu, niti ima slavan kraj. Zato je Jovanova poruka upućena mnoštvu u pustinji bila neposredan poziv da pronađu Božji put. Ovaj poziv imao je određene implikacije: 1) Ako je neko Avramovo dete, ne znači da će zbog toga primiti spasenje. Otkupljenje od greha ili polaganje prava na Nebo nije povezano sa nasleđem ili nasleđstvom, već sa ličnim izborom da hodamo Gospodnjim putem. 2) Hodanje tim putem će nas podstaknuti da donosimo dobar rod za Božje carstvo. 3) Priprema za hodanje Božjim putem zahteva da se pokajemo i krstimo.

Takvo pokajanje zahteva promenu srca, promenu smeru kretanja; a ta promena nije prolazan čin, koji nema dodirnih tačaka sa svakodnevnim životom. Iako se ustaljen rad u životu mora nastaviti, život posle

pokajanja prevazići će uobičajeno i prigrliti ono što je izvanredno: siromašnima će biti ukazana pomoć, bolesni će biti zbrinuti, greh će biti odbačen, grešniku će biti pružena ljubav, odbačeni će biti prihvaćeni, rad će odražavati poštenje, u bogoslužju će se osetiti prava pobožnost, a Božji svedoci pokazaće ljubav i milost. Gledano tako, Jovanov poziv na pokajanje bio je zaista priprema za carstvo koje je Hristos trebalo da uspostavi.

Za razgovor: Jovanovo krštenje bilo je krštenje vodom i zahtevalo je život koji donosi rod (Luka 3,8-14). Međutim, Jovan Krstitelj ukazao je da će Onaj koji dođe posle njega „krstiti Duhom Svetijem i ognjem“. (Luka 3,16) Kako shvatate krštenje ognjem? (Uporedite: Malahija 3,1-3)

II Hodati putem posvećenja

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 3,21.22)

Mesija je prilikom krštenja predstavljen narodu činom božanskog delovanja: nebo se otvorilo, Sveti Duh se spustio na Njega u obliku goluba, a Bog Otac je objavio ko je On. Time što je spomenuo ovo božansko delovanje, Luka je želeo da pokaže čitaocima da on svedoči o Onome čije se poreklo razlikuje od porekla svih ljudi koji su hodali Zemljom. On je ljubljeni Sin nebeskog Oca, pomazan od strane Svetog Duha, On je Sin na koga Bog želi da ukaže kao na Otkupitelja sveta. Ovo obećanje već je bilo dato kada je Gavrilo objavio da će se On nazvati „Isus, jer će On izbaviti svoj narod od grijeha njihovijeh“. (Matej 1,21)

Kada je Nebo prilikom krštenja predstavilo Isusa svetu sledećim rečima: „Ti si Sin moj ljubazni, Ti si po Mojoj volji“ (Luka 3,22), zapravo su ponovljene davno izgovorene reči nadahnute Svetim Duhom. Prvi deo izjave: „Ti si Sin moj“ je iz proročanstva o Mesiji koje je zabeleženo u Psalmu 2,7. Drugi deo je uzet iz Knjige proroka Isaije 42,1: „Evo Sluge Mojega... koji je mio duši Mojoj.“ Isusovo krštenje na Jordanu spaja ove dve proročke izjave o Sinu i Sluzi. Ovim spajanjem Očev glas i vidljiva manifestacija Svetog Duha priznaju da je Isus zaista Božji ljubljeni Sin, ali i da je Sin preuzeo ulogu Sluge, Sluge koji pati, kako je prikazano u proročanstvu o Mesiji u Knjizi proroka Isaije. Od tog trenutka započinje putovanje prema Golgoti da bi Sin postao Spasitelj sveta.

Za razgovor:

Od četiri Jevanđelja, samo je u Jevanđelju po Luki zabeleženo da se Isus molio prilikom krštenja (Luka 3,21). Šta mislite za šta se Isus molio? Navedite druge primere o ulozi molitve u Isusovom životu i uticaju koje su te molitve imale na Njegovu službu.

III Voditi pobedonosan život

(Podsetite se teksta iz Jevanđelja po Luki 4,1-14)

Kako da izvojujemo pobedu nad sotonom i ispunimo Božju misiju? Kako da uspostavimo Božje carstvo ovde na neprijateljskoj teritoriji? Između posvećenja službi prilikom krštenja i završetka službe na krstu, nadahnuće beleži mnoga iskušenja i napade koji su bili usmereni prema ličnosti i misiji Isusa Hrista. Međutim, Isus je uvek bio svestan da đavo ne može ništa da nađe na Njemu i pokvari Njegovu misiju: „Jer ide knez ovoga svijeta, i u Meni nema ništa.“ (Jovan 14,30)

Tajna Isusovog pobedonosnog života može, takođe, biti naše oružje protiv neprijatelja (Efescima 6,17). Kao što je On, koji je dao Reč, živeo po Reči, tako možemo i mi. Potpuna zavisnost i snažno poverenje u Boga obrazuje život koga ne mogu da uzdrmaj u siromaštvo, želja za moći ili neverovanje koje se obrušava na dušu.

Za razgovor:

Iskušenje samo po sebi nije greh. U biblijskom smislu, iskušenje može da potvrdi mogućnost svetosti. Biti iskušan je jedno; pasti u greh je drugo. Da li se slažete? Zašto da i zašto ne?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Krštenje je spoljašnji znak unutrašnje promene. Ono predstavlja vrata u novi život. Ući na ta vrata ne znači da smo zauvek sigurni. Hrišćanski život je stalna bitka i neprestano straženje. Kako ova pouka potvrđuje ovu istinu?

Za razmišljanje:

U izveštaju o iskušenju u pustinji zabeleženo je da i sotona i Isus navode Sveto pismo. Kakva je razlika u njihovom pristupu i upotrebi Pisma?

Za primenu:

Ispričajte učenicima u razredu svoja lična iskustva o tome kako vam je Sveto pismo pomoglo u trenucima iskušenja.

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Sotona je koristio iskušenja da odvrati Isusa od Njegove službe, da baci sumnju na Božji plan otkupljenja, i uznemiri Isusa teskobom usamljenosti. Sotona je na različite načine ponavljao iskušenja u Getsimaniji sa istim ciljem.

Podsetite se sledećeg:

1. Uporedite iskušenja koja je Isus podneo u pustinji i Getsimaniji. U kojoj meri su se razlikovala i kako je Isus pobedio u svakoj od tih situacija?
2. Prebivati u Božjoj Reči i ostati u bliskoj zajednici sa Bogom u molitvi načini su da pobedimo iskušenje. Navedite neke primere iz Biblije u kojima su ljudi pobedili iskušenje pomoću molitve. Kako je molitva vama pomogla da pobedite? Podelite svoja iskustva u razredu.
3. Da vas sotona kuša na tri polja, koja bi to polja bila? U kojoj prilici biste bili najranjiviji? Šta je Bog učinio za vaše izbavljenje u ovim trima oblastima?

3. biblijska doktrina **Ko je Isus Hristos?**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 9,20.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće ko je Isus.

Osetiti: Uvideće ko je Isus putem iskustva.

Činiti: Prihvatiće da je stvarna ličnost i slediće Njegove zapovesti.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Božanska/ljudska priroda Isusa Hrista

A. Kakva su mišljenja o Isusovoj prirodi vladala u toku istorije? Kako mi kao adventistički hrišćani treba da pristupimo tim zaključcima?

B. Na koji način Petrova izjava o Hristovoj prirodi predstavlja osnovu Jevanđelja? Da li bi Jevanđelje kao radosna vest o spasenju imalo neki značaj bez takvog priznanja?

C. Kako iskustvo preobraženja još jače ukazuje na Hristovu jedinstvenu prirodu? Kakvu ulogu su Mojsije i Ilija imali na Gori preobraženja?

D. Na šta ukazuju imena „Sin Božji“ i „Sin Čovečiji“ kojima je Isus bio oslovljavan?

II Osetiti: Hristova sila i prisutnost

A. Kakav značaj Hristova božanska priroda ima u našem iskustvu spasenja?

B. Kako nam Hristova ljudska priroda pomaže da shvatimo cenu koju je platio za naše spasenje?

C. Kako treba da odgovorimo na zapovest datu na Gori preobraženja („Njega poslušajte“)?

III Činiti: Prihvatiti Hristovu božansku/ljudsku prirodu

A. Kako Hristova božanska priroda stavlja pred vas izazov u svakodnevnom životu?

B. Ako bi neko stavio vaše verovanje u Hristovu božansku prirodu na probu, na osnovu čega biste branili svoju veru?

C. Kako biste branili važnost dve Hristove prirode u odnosu na spasenje?

Zaključak: „Da li se ljudska priroda Marijinog sina promenila u božansku prirodu Božjeg sina? Nije; dve prirode su na tajanstveni način bile isprepletane u jednoj ličnosti – čoveku Isusu Hristu.“ (Elen Vajt, Komentari, *The SDA Bible Commentary*, 5. sveska, str. 1113)

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 9,18-27.

Ključno načelo duhovnog rasta: „Isus je u svemu bio kao Njegova braća. On je postao telo, kao što smo i mi. On je bio gladan, žedan i umoran. Svoj život održavao je hranom i osvežavao snom. Delio je čovekovu sudbinu, iako je bio bezgrešni Božji Sin. Bio je Bog u telu. Njegov karakter treba da postane naš.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 311. original)

Samo za učitelje: Stupanje Božjeg Sina u ljudsku istoriju u ličnosti Isusa Hrista nije bila slučajnost. Njegova božanska i ljudska priroda, i Njegova služba na Zemlji deo su plana Trojstva kojim treba da se ostvari Božja pobjeda u velikoj borbi, da se okonča postojanje greha i porazi sotona, donoseći na taj način pobjedu plana iskupljenja. Neka ovo bude središte vašeg proučavanja u pouci za ovu sedmicu.

Uvodni razgovor: Sarvepali Radakrišnan, nekadašnji predsednik Indije i poznati filozof, izjavio je da su hrišćani obični ljudi koji iznose neverovatne tvrdnje. Jedna takva je da je Hristos i Bog i čovek. Tvrdnja da je Bog postao čovek utelovljenjem i da je pri tom zadržao i božansku i ljudsku prirodu predstavlja čudo koje je nemoguće shvatiti i činjenicu koju ne možemo zanemariti. Zato apostol Pavle kaže: „I, kao što je priznato, velika je tajna pobožnosti: Bog se javi u tijelu, opravda se u Duhu, pokaza se anđelima, propovijedi se neznabošcima, vjerova se na svijetu, uznesu se u slavi.“ (1. Timotiju 3,16)

Za razgovor:

- Zašto Pavle kaže da je utelovljenje „priznato“? Šta to znači?

- Ko je Isus Hristos? Razgovarajte o ovom pitanju u okviru šest koraka koje apostol Pavle ističe u 1. Timotiju 3,16.

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Ljudi su kroz istoriju u trenucima mirnog razmišljanja ili gneva, zahvalnosti ili ljutnje, divljenja ili neraspoloženja nazivali Isusa različitim imenima – od uzvišenih do zloradih. Međutim, jedno pitanje koje je postavio niko ne može da izbegne: „A vi šta mislite ko sam ja?“ Ko je Isus? Kakvo značenje imaju imena „Sin Božji“ i „Sin Čovečiji“? Zašto Petrovo priznanje koje je dao u okolini Ćesarije Filipove predstavlja osnovu za shvatanje Isusove ličnosti? Kako iskustvo preobraženja još jače ukazuje na Isusovu jedinstvenu prirodu? Dok ove sedmice budemo proučavali ova pitanja, imajte na umu da su naše razumevanje i naš odgovor od večne važnosti.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Božji Sin

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 1,31-35)

„Najlepše je ime Isus.“ Ove reči izgovaramo kao Njegovi sledbenici. Međutim, Isusova jedinstvenost nije samo prazan izraz u poeziji ili filozofiji, ona se ogleda u onome što On jeste i što niko drugi ne može da bude. Ova jedinstvenost izražena je u Jevanđeljima na dva načina: „Božji Sin“ i „Sin Čovečiji“.

Ime „Božji Sin“ upotrebljeno je više od 45 puta u Novom zavetu, najvećim delom u Jevanđeljima. Marko, koji je prvi napisao Jevanđelje, počinje svoj izveštaj otvorenom izjavom da je u pitanju „početak Jevanđelja Isusa Hrista Sina Božijega“. (Marko 1,1) Da drugo lice Božanstva nije uzelo na sebe ljudsku prirodu, ne bi moglo biti iskupljenja od greha.

Luka, obraćajući se neznabošcima, beleži da je u Isusu Bog dao ljudskom rodu najvredniji dar sa Neba: „Sina Najvišega“, „Svetog“, „Sina Božijeg“. (Luka 1,31-35) Ova Lukina izjava nedvosmisleno ukazuje da je Isus u potpunosti Bog. Zaista, kako ljubljani apostol piše, Jevanđelja su napisana da „vjerujete da Isus jest Hristos, Sin Božij, i da vjerujući imate život u ime Njegovo“. (Jovan 20,31)

Da Hristova božanska priroda nije ni mogućnost ni predmet kompromisa jasno je iz činjenice da je sotona nju koristio kao središte svojih iskušenja, da bi odvratio Isusa od misije Njegovog Oca (Matej 4,3.6; Luka 4,3.9)

Razmislite o ovome: Ime „Božji Sin“ označava jedinstvo i jednakost sa Bogom. „Hristos... bio je jedno s večnim Ocem - jedno po prirodi, po karakteru, po namerama – jedino biće koje je moglo da pronikne u sve Božje savete i namere.“ (Elen Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 34. original) Zašto Isus, dok je bio na Zemlji, nije prestao da bude Bog? Obrazložite svoj odgovor uz biblijske tekstove.

II „Sin Čovečiji“

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 5,24; 6,5)

Ime Sin Čovečiji Isus je koristio kada je govorio o sebi, i javlja se više od 80 puta u Jevanđeljima, od toga 25 puta u Jevanđelju po Luki. Iako ovo ime naglašava ljudsku prirodu koju je drugo lice Božanstva uzelo na sebe (Filibljanima 2,5-8), ono pruža mnogostruki uvid u prirodu, misiju i službu utelovljenog Isusa. Da, Isus, Sin Čovečiji, živio je kao običan čovek (Luka 7,34; 9,58), ali kao Sin Čovečiji, takođe je tvrdio da ima božansku vlast da oprašta grehe (Luka 5,24), predstavio se kao Stvoritelj (Luka 6,5), svoju misiju nazvao je mesijanskom, jer je došao da traži i spase izgubljene (Luka 19,10) svojom smrću i vaskrsenjem (Luka 18,31; 11,30), i, konačno, odlučio je da završi veliku borbu svojim eshatološkim povratkom (Luka 9,26; 21,27; 22,69; 18,8). Ime Sin Čovečiji je jedinstveno i određuje univerzalnog čoveka Isusa u kome se na tajanstveni način sjedinjuju božanska i ljudska priroda. „Time što je uzeo našu prirodu, Spasitelj se povezo sa čovečanstvom vezom koja se nikada neće raskinuti“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 25), da bi veliku borbu mogao dovesti do kraja i izvojevati pobedu.

Za razgovor:

- Zamolite učenike u razredu da pročitaju tekst u Knjizi proroka Danila 7,9.10.13.14. Na koga se izraz „kao Sin Čovječiji“ odnosi? Kakvo značenje imaju događaji pre i posle teksta u kome je upotrebljen ovaj izraz u Danilu 7. poglavlju?

- Uporedite tekstove „Sin Čovječij nema gdje zakloniti glave“ (Luka 9,58) i „Sin Čovječij... I dade Mu se vlast i slava“ iz Danila 7. poglavlja. Kakve pouke o utelovljenju možemo naći u ovom poređenju?

III Hristos Božij

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 9,18-20)

„A vi šta mislite ko sam Ja?“ (Luka 9,20) Isus je postavio ovo pitanje u Ćesariji Filipovoj (Matej 16,13), neznabožačkom gradu, poznatom po mnoštvu bogova, od sirijskih koji potiču od Vala, do grčkih i rimskih bogova i boginja. Isus je u ovakvom okruženju upitao svoje učenike: „Ko govore ljudi da sam Ja?“ (Luka 9,18) Ljudi koji su slušali Isusa videli su da se Isus suprotstavio farisejima; slušali su Njegove priče, najznačajnije u istoriji morala i etike; videli su da leči bolesne, vraća vid slepima, smiruje oluju na moru i podiže mrtve. Svako od njih je imao drugačiji odgovor na Isusovo važno pitanje: jedni su rekli da je Jovan Krstitelj, drugi da je Ilija ili da je ustao neko od proroka.

Međutim, Isus nije bio zadovoljan tim odgovorima. Najveći teolozi i agnostici, filozofi i etičari, skolari i skeptici ne mogu da daju odgovor koji je On tražio. On želi ličan odgovor koji dolazi iz dubine čovečijeg srca. Njegovo pitanje glasi: „A vi šta mislite ko sam Ja?“ (20. stih) Ovo pitanje zahteva odgovor koji odražava lični izbor i otkriva potpunu posvećenost. Takav odgovor je dao apostol Petar: „Hristos Božij.“ (Luka 9,20) „Hristos je bio Bog, i u najuzvišenijem smislu bio je sa Bogom od večnosti, Bog nad svim, blagosloven zauvek. Gospod Isus Hristos, Božji Sin, postojao je od večnosti kao posebna ličnost, a ipak

jedno sa Ocem. On je bio slava Neba i zapovednik nebeskih vojski.“ (Elen Vajt, *Selected Messages*, 1. sveska, str. 247)

Za razgovor: Učenici su na Isusovo pitanje ko je On odgovorili da ljudi misle da je On Ilija, jedan od proroka ili Jovan Krstitelj. Zašto su ovi odgovori neodgovarajući?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: U toku noći pre raspeća usledio je razgovor između članova Sinedriona i Hrista. Pročitajte u razredu ovaj tekst (Luka 22,67-70) i razgovarajte o tome kako se sledeće pitanje može primeniti na naše shvatanje jedinstvene Isusove prirode.

Za razmišljanje: Šta možemo naučiti iz upotrebe izraza „Sin Čovječij“ i „Sin Božij“ u razgovoru zabeleženom u Jevanđelju po Luki.

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: „Kada želimo da proučimo veliki problem, usredsredimo svoje misli na najčudesniji događaj koji se odigrao na Zemlji i Nebu – utelovljenje Božjeg Sina. Bog je dao svog Sina da umre za grešna ljudska bića teškom i sramnom smrću... Ponizio je sebe da bi podneo patnju ljudskog roda, da bi učestvovao u svim njihovim nevoljama.“ (Komentari Elen Vajt, *The SDA Bible Commentary*, 7. sveska, str. 904)

Aktivnosti:

1. Zamolite učenike da navedu sa kakvim poteškoćama se susreću kada razmišljaju o utelovljenju.
2. Bog je dao svog Sina da umre za naše grehe. Kako biste vi izrazili svoju zahvalnost za takvu žrtvu?

4. biblijska doktrina **Priprema za poziv**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 9,23.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće šta predstavlja osnovu učenja.

Osetiti: Složiće se da se lično uključe u učenje.

Činiti: Biće prijemčivi i odgovorni učenici.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Osnove učenja

A. Zašto je Isus izabrao 12 učenika, a kasnije poslao 70? Kakva je uloga učenika u uspostavljanju Božjeg carstva?

B. Kako shvatate četiri načela data učenicima u Jevanđelju po Luki 9,23: odreci se sebe, uzmi krst, uzimaj ga svakoga dana, sledi Isusa?

C. Kolika je cena učenja? Zašto je visoka? Čime se njegova cena može meriti?

II Osetiti: Lična uključenost u učenje

A. Kakva je razlika između odnosa Pavla i Timotija i Hrista i Petra? Zašto je drugi odnos drugačiji?

B. Iako je Isus, koji je pozvao učenike (Luka 5,10.11) i izabrao ih (Jovan 15,16), taj koji je uspostavio učenje, kakva vrsta posvećenja se očekuje od onih kojima je poziv upućen? (Luka 9,23-25)

C. Kako poziv da sve ostavimo i sledimo Ga (Luka 14,25-33) treba da tumačimo u današnjem kontekstu? Da li je moguće da danas budemo tajni učenici kao Nikodim i Josif iz Arimateje? Zašto da, zašto ne? (Vidi: Jovan 12,42.43)

III Činiti: Biti prijemčiv i odgovoran učenik

A. Šta znači biti prijemčiv učenik?

B. Kakvu odgovornost učenik ima prema Jevanđelju, prema drugima u i izvan verske zajednice, i prema svetu uopšte?

Zaključak: Učenje predstavlja poslušnost Isusovom pozivu da nastavimo u Njemu, da činimo što on nalaže i da budemo so i svetlost ovom svetu radi Njega.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 5,1-11.

Ključno načelo duhovnog rasta: Da li čudo sledi posle poslušnosti? Ili, da li poslušnost sledi posle čuda? Iako su oba moguća, najbolje je da najpre imamo poverenja u Gospoda i da Mu budemo poslušni, da dozvolimo da se Njegova volja ostvari. Takva pokornost osposobila je Petra da doživi divno iskustvo. Kada je Stolar iz Nazareta rekao Petru i njegovim prijateljima da bace svoje mreže na drugu stranu, iskusni ribari, koji ništa nisu ulovili posle mukotrpnog rada u toku noći, bili su veoma uznemireni. Međutim, Petrove reči određuju učenje na najbolji način: „Svu noć smo se trudili, i ništa ne

uhvatismo, ali po Tvojim riječi baciću mrežu.“ (Luka 5,5) Pravi učenik uvek mora da bude spreman da poslušava Učiteljevu reč. Njegova reč je zapovest i dužnost koju učenici treba da ispune.

Samo za učitelje: Petrova reakcija na čudesan ulov bila je spoznaja da je on grešnik koji se nalazi u prisustvu Boga. Petrov odnos prema Isusu se promenio: od priznanja da je Isus učitelj – neko ko je u tom području bio poznat kao veliki Učitelj – do radosnog otkrića da je Isus Gospod, Mesija. Kako je moguće da čovek doživi takvu promenu, tajna je učenishva.

Uvodni razgovor: „Izidi od mene, Gospode! Ja sam čovjek grijешan“, rekao je Petar. (Luka 5,8) Da li on zaista nije želeo da bude u Gospodnjem prisustvu? Ne. To je izraz njegove nedostojnosti da stoji u Mesijinom prisustvu. Priznanje da smo grešnici mora da prethodi pokoravanju Isusovoj vladavini. Sa tim pokoravanjem počinje učenishvo.

Za razgovor:

- Kako ste vi doživeli pokoravanje slično onom koje je Petra promenilo od ribara do učenika?
- Isus je pozvao ribare da ga slede. „Otsede ćeš ljude loviti“ (Luka 5,10) nov je opis posla koji je Isus naložio Petru i njegovim prijateljima. Kakav posao vi obavljate kao učenik?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Reč „učenik“ javlja se više od 250 puta u Novom zavetu, uglavnom u Jevanđeljima. Grčka reč je *mathetes*, koja doslovno znači „sledbenik“, „onaj koji uči“, „onaj koji se potpuno posvećuje Učitelju“. Reč se prvenstveno odnosi na dvanaest učenika koje je Isus izabrao, kojima je dao „silu i vlast“ i koje je poslao „da propovijedaju“. (Luka 9,1.2; Marko 3,14) Isus je kasnije pozvao sedamdesetoricu (Luka 10,1-20), a onda naložio svojim učenicima: „Naučite sve narode.“ (Matej 28,19) Tako je hrišćansko učenishvo, čiji je početak predstavljalo jezgro od dvanaest učenika, vođeno istim univerzalnim načelom koji je u osnovi Božjeg plana iskupljenja (Jovan 3,16). Zato je važno da jasno shvatimo poziv, karakteristike i cenu učenishva.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Poziv upućen učenicima

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 5,1-11)

Hrišćansko učenishvo nije samo put samootkrivenja. Za razliku od ostalih filozofskih ili verskih sistema u kojima čovek može da postane učenik ili sledbenik određene osobe ili škole misli, hrišćansko učenishvo počinje sa Hristom. On prvo upućuje poziv. On „dozva koje On šćaše; i dođoše Mu“. (Marko 3,13)

Poziv potiče od Hrista. Ova ideja poziva duboko je ukorenjena u biblijskoj teologiji. „Ja ću biti vaš Bog, a vi ćete biti moj narod“ jeste način na koji se u Starom zavetu često izražava Božja odluka da Ga narod sledi, da Mu bude poslušan, i ispunjava Njegovu volju na Zemlji. Kada su Avram, Mojsije, Isus Navin, Devora, Danilo ili Isaija u pitanju, prvo ih je Bog pozvao, a zbog poslušnosti tom pozivu postali su deo izabranih.

Bog prvo upućuje poziv: „Koga ću poslati? I ko će nam ići?“ (Isaija 6,8) Ili, u Isusovim rečima iskazan je poziv: „Hajde za Mnom.“ (Luka 5,27; Matej 4,19; Marko 1,17) Poslušnost tom pozivu – kakav god da je zadatak, kakva god da je žrtva u pitanju, koliko god da je put dug i zahtevan – neophodna je za pravo učenishvo.

Razmislite o ovome: Šta Gospodnji poziv na učenje obuhvata? Šta je uključeno u naš odgovor na Isusov poziv da Ga sledimo?

II Karakteristike učenja

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 14,26-33)

Isus je smatrao izbor Dvanaestorice veoma ozbiljnim pitanjem. Oni su trebalo da budu predstavnici Njegovog carstva, da deluju u Njegovoj sili i u Njegovo ime (Dela 1,8). Stoga, pre nego što je pristupio izboru „iziđe na goru da se pomoli Bogu; i provede svu noć na molitvi Božijoj“. (Luka 6,12) Osnažen razgovorom sa svojim Ocem, „izbra iz njih Dvanaesticu, koje i apostolima nazva“. (13, stih)

Među karakteristikama koje definišu učenje, činjenica ko ne može biti učenik podjednako je važna kao i ko može da bude. U tekstu u Jevanđelju po Luki 14,26-33. data su tri načela koja se odnose na to „ko ne može da bude“ učenik. Prvo, onaj ko ne može da obeća potpunu vernost Hristu (u odnosu na obaveze prema roditeljima, ljubav prema bračnom drugu, deci i bližnjima, životne probleme), ne može biti učenik. Drugo, onaj ko ne može potpuno da pokori svoj život Učitelju, ne može biti učenik. Treće, onaj ko ne može da ostavi sve što ima, ne može da bude učenik. Ko god ne shvata Isusov poziv ozbiljno, potpuno se ne odrekne sebe i ne ponudi potpunu poslušnost Njemu, ne ispunjava uslove učenja.

Razmislite o ovome: „Odreći se sebe znači biti usredsređen na Hrista, ne više na sebe, gledati samo Njega, a ne više put koji je pretežak za nas. Da naglasim, sve što u samoodricanju možemo da kažemo jeste: 'On nas vodi, držimo se Njega.'“ (Ditrih Bonhefer, *The Cost of Discipleship*, str. 97) Zašto učenje obuhvata samoodricanje? Ko ne može da bude učenik, i zašto?

III Cena učenja

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 9,23-26)

Martin Luter je izjavio da je hrišćanin najpre čovek krsta. Isus je definisao konačnu cenu učenja rečima koje mogu biti zaboravljene samo na vlastiti rizik učenika: „Ko hoće da ide za Mnom neka se odreče sebe i uzme krst svoj i ide za Mnom.“ (Luka 9,23). Odreći se sebe, svakodnevno nositi krst i slediti Isusa kuda god On pođe jeste cena učenja.

Biti Isusov učenik je neuporediva prednost i izuzetna čast. Taj poziv od nas može da zahteva krajnju žrtvu, ali taj nalog ne može da se poredi sa Isusovim silaskom sa prestola i podnošenjem sramote i patnje na Golgoti. Tako, „kada postanemo učenici predajemo sebe Hristu i sjedinjujemo se sa Njim u Njegovoj smrti – predajemo svoj život smrti. To je početak; krst nije strašan kraj inače bogobojažnog i srećnog života, već se sa njim susrećemo na početku svoje zajednice sa Hristom. Kada Hristos poziva čoveka, On ga poziva da dođe i umre. To može biti smrt koju su iskusili prvi učenici koji su morali da napuste svoj dom i posao da bi Ga sledili... Međutim, uvek je u pitanju ista smrt, smrt u Isusu Hristu, smrt starog čoveka u trenutku kada primi Njegov poziv.“ (Ditrih Bonhofer, *The Cost of Discipleship* [New York: The Macmillan Company, 1965], str. 99)

Šta je prema Isusovim rečima prava cena učenja? Kako je učenje istovremeno i izuzetna čast i najveća žrtva?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Zamislite Petra kako žuri svome domu da obavesti svoju suprugu da više neće ići da lovi ribu. „Pronašao sam novi posao. Od sada ću biti lovac ljudi“, kaže Petar. „Ali mi se ne hranimo ljudima, hranimo se ribom“, buni se Petrova žena. Kako je Petar uspeo da umiri suprugu i u pozitivnom svetlu iznese vest o svom novom poslu koji će obavljati kao Isusov učenik? (Vidi: *Čežnja vekova*, str. 249. original)

Za razmišljanje:

- Poziv na učenje nije poziv da vodimo život meditacije. Razmišljanje je važno, ali sledeće načelo je važnije: pomagati drugima, izgubljenima, usamljenima, uplašenima, i pokazati im put koji vodi ka promeni života pod uticajem Sina pravde. Kako možete biti učenik u tom smislu?

- Vilijam Barkli, novozavetni skolar, ističe najmanje šest karakteristika dobrog ribolovca. Oni moraju da imaju: 1) strpljenje, 2) istrajnost, 3) hrabrost, 4) „oko za pravi trenutak“, 5) sposobnost da „pronađu pravi mamac za ribu“, i 6) veštinu da se sakriju. „Mudri propovednici i učitelji uvek će težiti da drugima ne nude sebe već Isusa Hrista.“ (*The Gospel of Matthew*, 1. sveska, str. 91.92) Na koji način možete primeniti ove karakteristike na svoj život kao učenika?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Zamolite jednog učenika da pre sledeće aktivnosti pročita tekst iz Jevanđelja po Luki 9,3.

Aktivnost: Hristos je naložio učenicima da pođu na put i ništa da ne ponesu sa sobom. Ništa. Ni hleb. Ni novac. Ni odeću. Odgovorite na sledeća pitanja:

- Koliko je ovaj nalog praktičan u današnjem okviru? Kako tumačite i reagujete na ovaj nalog na svom putu učenja?

5. biblijska doktrina **Hristos kao Gospodar Subote**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Marko 2,27.28.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće kako se Isus odnosio prema Suboti.

Osetiti: Prihvatiće važnost svetkovanja Subote.

Činiti: Otkriće smisao i blagoslove Subote.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Kako se Isus odnosio prema Suboti

A. Šta Luka misli pod tim kada kaže da je Isusov običaj bio da svetkuje Subotu? (Vidi: Luka 4,16) Kako svetkovanje Subote može postati i naš običaj?

B. U kom smislu je Isus „Gospodar od Subote“? (Marko 2,28) Kako ovaj stih možemo povezati sa tekstovima iz 1. Mojsijeve 2,2; 2. Mojsijeve 20,8-11; Jezekilja 20,12.20?

C. Kako se Isus suočio sa optužbama da On i Njegovi učenici ne drže Subotu? (Luka 6,1-11)

II Osetiti: Važnost svetkovanja Subote

A. Zašto je svetkovanje Subote važno za hrišćane? Kako Luka (23,54-56; 24,1) ne samo da nam pomaže da prepoznamo Subotu kao sedmi dan, već nam daje i primer Subotnog odmora?

B. Kako i zašto treba da svetujemo Subotu činjenjem dela milosti (Luka 4,31-40; 6,6-11; 13,10-16; 14,1-6)? U čemu je razlika između poslova koji se čine Subotom i poslova koji se ne čine?

III Činiti: Otkriti smisao i blagoslove Subote

A. U čemu je razlika između Subote kao učenja i Subote kao stečenog iskustva? Zašto je neophodno da cenimo oba?

B. Kako možemo da svetujemo Subotu kao što je Isus činio? Kako Isus svojim nalogom: „Ako imate ljubav k Meni, zapovijesti Moje držite“ (Jovan 14,15) zahteva od nas da svetujemo Subotu? Kakav je odnos između ljubavi prema Bogu i držanja Njegove Subote svetom?

Zaključak: Ako je Isus, Stvoritelj i Otkupitelj, Onaj koji je uspostavio prvu Subotu odmaranjem od svih svojih poslova (1. Mojsijeva 2,2), učinio svetkovanje Subote svojim običajem na Zemlji (Luka 4,16), da li mi kao Njegovi sledbenici treba da činimo drugačije?

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 4,16-19.

Ključno načelo duhovnog rasta: Verno svetkovanje Subote – ne kao verskog običaja, već iz vernosti i poslušnosti Isusu, našem Stvoritelju i Otkupitelju – pruža velike blagoslove. Takvi blagoslovi ne samo da pripremaju naš život za pravo učenje, već i za podnošenje nevolja koje čekaju Božji narod u poslednje vreme.

Samo za učitelje: „Pitanje svetkovanja sedmičnog dana odmora poslužiće kao velika proba vernosti, jer je ta istina posebno napadnuta. Kada ljudi budu stavljeni pred tu konačnu probu, biće povučena i linija razdvajanja između onih koji služe Bogu i onih koji Mu ne služe... Svetkovanje biblijskog dana odmora, u znak poslušnosti Božjem zakonu, biće dokaz vernosti Stvoritelju.“ (Elen Vajt, *Velika borba*, str. 605. original) Dok budete poučavali u razredu, imajte na umu važnost držanja Subote u poslednje vreme.

Uvodni razgovor: Svetkovanje Subote je stalni podsetnik da nismo svoji. Mi smo Božji. On nas je stvorio. On nas je otkupio. Zapovest: „Sećaj se dana od odmora da ga svetkuješ“ je poziv na zajednicu sa našim Stvoriteljem i Otkupiteljem. Šta znači, onda, vama lično da je Subota velika proba vernosti u poslednje vreme?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Zašto svetkujemo sedmi dan od zalaska sunca u petak do zalaska sunca u subotu, kada ostatak hrišćanskog sveta svetkuje nedelju? Od svih mogućih biblijskih odgovora, jedan koji je možda najupečatljiviji jeste da je Gospod lično držao sedmi dan Subotu, i da u Novom zavetu nije dat nijedan primer svetkovanja nekog drugog dana osim Subote. Ove sedmice usredsredite se na odnos Isusa prema Suboti – Njegovu vlast, primer koji nam je ostavio, i način na koji je svetkovao taj dan.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Hristos, Gospodar Subote

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 6,5)

„Sve je kroz Nju postalo, i bez Nje ništa nije postalo što je postalo.“ (Jovan 1,3) Ove reči zabeležio je ljubljani učenik Jovan da hrišćani u vekovima koji dolaze ne bi zaboravili da je Isus Hristos Stvoritelj univerzuma.

Da bismo priznali Hrista za Stvoritelja potrebno je da prihvatimo činjenicu da On ima vlast nad svime što je stvorio „u početku“ (1. Mojsijeva 1,1), uključujući i Subotu (1. Mojsijeva 2,1-3). Zato, kada Isus objavljuje „Sin je Čovječij gospodar i od Subote“ (Luka 6,5; uporedite: Marko 2,27.28), On polaže pravo na Subotu kao svoj poseban, posvećen dan još od Stvaranja (2. Mojsijeva 20,8-11; Isaija 58,13.14). To je dan za odmor, dan za bogoslužjenje, „katedrala u vremenu“, kako je jedan poznati pisac (Abraham Hešel) zapisao.

Isus sve do danas polaže pravo na tu vlast, i kao Gospod poziva nas da dođemo u Njegovu „katedralu“ i primimo blagoslove i radost. Nema opravdanja da od toga dana načinimo teret ili da njegovu svetost prebacimo na drugi dan. Gospod je jedan, tako je i Njegov dan jedan.

Za razgovor: U tekstu u Otkrivenju 1,10. govori se o „Gospodnjem danu“. Većina hrišćana kaže da se taj izraz odnosi na nedelju, prvi dan sedmice, u koji je Isus vaskrsao iz mrtvih. Zašto je takav stav pogrešan? Zašto je važno koji dan držimo svetim?

II Hristos i svetkovanje Subote

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 4,16-20)

„I dođe u Nazaret gdje bješe odrastao, i uđe po običaju svome u dan subotni u zbornicu.“ (Luka 4,16) Svojim odlaskom u sinagogu Subotom, Isus je ukazao na potrebu za posebnim vremenom za zajednicu. Neki smatraju da nas je Isusov dolazak oslobodio obaveze držanja četvrte zapovesti.

Ta tvrdnja daleko je od istine. Lukina upotreba reči „običaj“ ne naglašava ustaljenu prirodu svetkovanja Subote, već snažno potvrđuje da je Isus prepoznao Subotu kao vreme koje treba posvetiti zajednici sa Bogom, što je On i činio. Njegov primer pokazuje da je Subota posebno vreme koje Bog posvećuje posebnoj zajednici sa svojim narodom. Isusovo stupanje u ljudsku istoriju nije promenilo ovo posebno vreme, koje je bilo odvojeno prilikom stvaranja, priznato kao uspomena na Božji čin oslobođenja u ljudskoj istoriji (vidi: 5. Mojsijeva 5,6), i uvršteno u Zakon dat na Sinaju. Svojim primerom Isus je posvetio svetkovanje Subote i ukazao na njen prvobitan smisao.

Primer koji nam je ostavio odnosi se i na svrhu Subote: ona je vreme za bogoslužjenje i iskazivanje duboke odanosti, vreme kada se zajednica vernih okuplja da izrazi svoju hvalu. Na taj način zajednica utvrđuje svoju veru. Ništa ne treba da osujeti taj plan. Zlo koje je vladalo u Nazaretu, licemerstvo vođa, ravnodušnost naroda, čak i nespremnost ljudi da se suoče sa veličanstvenim Božjim prisustvom nisu bili izgovor za odustajanje od odlaska u Božji dom – ni onda ni sada. Bog je u njemu, a Subota predstavlja Njegov prostor u vremenu, pozivajući grešnike da potraže Njegovu milost kojom oprašta i podstičući verne da priznaju šta je izvor njihovog bića, snage i nade.

Za razgovor:

Kao neznabožac koji se obraća neznabošcima, Luka u svom Jevanđelju beleži da je Isus redovno svetkovao Subotu, ukazujući da hrišćani takođe tako treba da čine. Pročitajte i razgovarajte o Lukinom izveštaju o Pavlu i svetkovanju Subote prvih vernika, i šta to znači za hrišćane danas (Dela 13,14.42.44; 16,13; 17,2; 18,4).

III Svetkovanje Subote: Hristos pokazuje put

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 6,1-11. i 13,10-16)

Mnogi običaji, objašnjenja i propisi o svetkovanju Subote, koji su usmenom tradicijom nastali u toku vekova, postepeno su počeli da ugrožavaju radosni karakter Subote (Isaija 58,13) i da je čine teretom. Kada je Isus počeo svoju službu, pokazao je da se nije slagao sa tim običajima.

Isus je jasno objavio da On nije došao da „pokvari Zakon ili proroke“ (Matej 5,17), ali su Ga fariseji nekoliko puta optužili da krši Subotu. Luka beleži najmanje tri isceljenja učinjena u Subotu (Luka 6,6-11; 13,10-16; 14,1-6), koja su fariseji smatrali kršenjem Subote. Isusov odgovor u tim prilikama bio je u skladu sa značenjem Subote – to je bio dan za slavljenje Boga i izvršavanje sveobuhvatne službe u Njegovo ime. Isusova čuda, bilo da su učinjena u Subotu ili neki drugi dan, pokazala su pravu svrhu Njegovog dolaska: da obnovi i iskupi život. Fariseji su bili obuzeti legalizmom; Isus je zastupao stav milost na delu.

Elen Vajt je jasno ukazala na našu moralnu obavezu da Subotom ublažimo patnju onih koji su u potrebi i da im pomognemo: „Bog ne može ni za trenutak da zadrži svoju ruku inače bi čovek klonuo i umro. Toga dana i čovek treba da obavi posao. Životnim potrebama mora se udovoljiti, bolesni se moraju negovati, oskudica siromašnih mora se ublažiti. Neće biti bez krivice onaj ko u Subotu zanemari da pomogne u nevolji. Božji sveti odmor načinjen je za čoveka i dela milosrđa su u savršenom skladu sa njenim ciljem. Bog ne želi da njegova stvorenja ijedan čas podnose bol koji se može otkloniti u Subotu ili u bilo koji drugi dan.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 207. original)

Za razgovor:

1. Šta je Isusova namera za naš život kada je Subota u pitanju?
2. Kako Isusova čuda isceljenja pokazuju pravu svrhu Njegovog dolaska i Subote?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Prilikom učinjenog čuda u Subotu (Luka 14,1-6), Isus je izlečio čoveka koji je patio od debele bolesti. Očekujući prigovore onih koji su Ga pomno posmatrali, Isus je postavio dva pitanja: prvo, u vezi sa svrhom Zakona („Je li slobodno u Subotu isceljivati?“); drugo, u vezi sa vrednošću ljudskog bića („Koji od vas ne bi svojega magarca ili vola da mu padne u bunar odmah izvadio u dan subotni?“) (5. stih). Podstaknite razred da razmišlja o značaju ovog događaja u svetlosti onoga što otkriva o pravom značenju svetkovanja Subote.

Za razmišljanje: Krajnja svrha Subote je da se setimo svoga Stvoritelja i da Ga proslavimo. Kako je ova svrha ispunjena lečenjem čoveka od debele bolesti? Kako ovo čudo i Isusovi komentari o njemu odražavaju beskrajnu vrednost ljudskog života?

Za primenu: Gospodar Subote nikada ne bi prekršio dan koji je lično posvetio. Međutim, On je poljuljao mnogobrojne ljudske običaje koji su u okviru jevrejskog sistema bili dodati Zakonu i učenju o Suboti.

Šta možemo da učinimo da još bolje svetkujemo Subotu? Da li treba da se odrekujemo određenih ljudskih običaja da bismo bolje svetkovali Subotu?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Neka neko od učenika pročita tekst iz Jevanđelja po Luki 4,18.19. pre nego što uradite sledeću aktivnost. Ako možete obezbedite učenicima olovku i list papira. Ako niste u mogućnosti, uradite aktivnost u obliku razgovora.

Aktivnost: U tekstu u Jevanđelju po Luki 4,18.19. nabrojano je šest važnih vidova mesijanske poruke i misije koje je Isus primenio na sebe. Neka učenici pronađu i, ako je moguće, zapišu ovih šest tačaka. Zatim, razgovarajte kako je svaka od ovih tačaka povezana sa Subotom i njenim svetkovanjem.

6. biblijska doktrina **Žene u Isusovoj službi**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Galatima 3,26-28.

Učenici će:

Saznati: Uvideće da se Isus ravnopravno ophodio prema ženama ukazujući im poštovanje.

Osetiti: Prihvatiće činjenicu da su muškarci i žene jednaki u okviru hrišćanske zajednice.

Činiti: Ophodiće se časno prema suprotnom polu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Kako se Isus u svojoj službi ophodio prema ženama

A. Šta mislite zašto Luka, u većoj meri od drugih pisaca Jevanđelja, naglašava pozitivne uloge žena u Isusovoj službi? Razmotrite, na primer, tekstove u Jevanđelju po Luki 2,36-38; 8,1-3. i 10,38-42.

B. U tekstu u Jevanđelju po Luki 24,1-11. rečeno je da je Hristovo vaskrsenje prvo otkriveno ženama i da su one bile prve koje su objavile tu radosnu vest. Šta to govori o ulozi žena u objavljivanju Jevanđelja?

II Osetiti: Žene imaju određenu ulogu u Hristovoj službi

A. Kakve pouke o važnosti uloge žena u službi možemo naučiti iz Marijinog odgovora koji je dala kada joj je objavljeno da će roditi Isusa (Luka 1,28-38), i iz njenog slavopoja (Luka 1,41-55)?

B. Kako na bolji način možete služiti siromašnima i bespomoćnima u svojoj Crkvi na osnovu izveštaja o Isusovom postupanju prema dvema takvim osobama u Jevanđelju po Luki 18,1-8. i 21,1-4?

III Činiti: Ophoditi se časno prema suprotnom polu

A. Svi vernici, i muškarci i žene, imaju određenu ulogu u Božjem planu i misiji. O kakvim ulogama se radi?

B. Između muškaraca i žena iz naraštaja u naraštaj vlada nejednakost. Kako se vi kao hrišćanin možete odupreti pritiscima kulture u kojoj živite? Možete li navesti neke biblijske primere u kojima je takav problem prevaziđen?

Zaključak: Pavle je posle svog obraćenja shvatio da nema Jevrejina ili neznabošca, muškarca ili žene, slobodnog ili roba. Luka, naravno, pronalazi ovo jedinstvo u Isusovim učenjima i Njegovom svakodnevnom životu. Na koji način treba da se ugledamo na Isusa kada je u pitanju uloga žena u našoj lokalnoj crkvenoj službi?

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 7,36-50.

Ključno načelo duhovnog rasta: Od svih posledica greha, nijedna ne remeti i ne uništava međuljudske odnose kao podela među ljudima – na osnovu pola, rase, boje kože ili pripadnosti određenoj naciji. I stvaranje (1. Mojsijeva 1,26.27) i iskupljenje (Jovan 3,16) ukazuju na jednakost među ljudima.

Samo za učitelje: Dok u toku razgovora uz poštovanje dozvoljavate različitost u mišljenju, ukažite na načelo da bez obzira na razlike treba da se ugledamo na Hrista kao naš uzor, kada su u pitanju odnosi sa drugima, naročito u oblastima mogućih sukoba zbog pola, rase, boje kože ili veroispovesti.

Uvodni razgovor: Hrišćanska crkva treba da živi prema visokim načelima: treba da neguje jedinstvo i dostojanstvo koje se temelji na jednom Bogu, jednom Gospodu, jednom Duhu i jednoj veri. U svetlosti ovog priznanja vere, mogu li rasne tenzije, nejednakost između muškaraca i žena, ili klasne predrasude u bilo kojim prilikama, naročito unutar Crkve, ikada biti opravdani? Zašto da i zašto ne?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: „I stvorio Bog čovjeka po obličju svojem; po obličju Božijemu stvorio ga; muško i žensko stvorio ih.“ (1. Mojsijeva 1,27) Od ovog uvodnog izveštaja o stvaranju muškarca i žene pa nadalje, Sveto pismo potvrđuje dostojanstvo svih ljudskih bića. Nigde isticanje jednakosti i dostojanstva muškaraca i žena nije tako prisutno kao u Novom zavetu, naročito u Isusovim učenjima i službi.

U pouci za ovu sedmicu usredsredićemo se na ulogu žena u Isusovoj službi, i način kako se Gospod odnosio prema njima pokazujući milost i poštovanje. Na početku pouke za ovu sedmicu bavićemo se biblijskim izveštajem o tome kako su žene reagovala na vest o Isusovom rođenju, a zatim načinom kako je Isus služio ženama. Na kraju ćemo govoriti o tome kako su žene bile izabrane da budu prvi glasnici vesti o Njegovom vaskrsenju.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Žene i novorođenče Isus

(Podsetite se tekstova iz Jevanđelja po Luki 1,41-56; 2,36-38)

Samo Luka u svom Jevanđelju prikazuje pojedinosti o strahopštovanju i čuđenju sa kojim su tri žene saslušale radosnu vest o skorom Spasiteljevom rođenju. Činjenica da je u Jevanđelju po Luki naglašeno kako je Bog izabrao tri žene da odnesu radosnu vest o Mesiji govori u velikoj meri o poštovanju sa kojim se u Novom zavetu odnosilo prema ženama.

Marija. Marija, „blagodatna“ i „blagoslovena“ (Luka 1,28), bila je od Boga izabrana ne samo da bude Isusova majka, već i prva koja će objaviti Mesijinu misiju. Marijin veličanstveni slavopoj predskazuje četiri promene koje će Isus uneti u istoriju: *duhovnu revoluciju* koja će doneti Božju milost i blagodat svima koji Ga se boje (Luka 1,46-50); *moralnu revoluciju* koja će otkriti Božju snagu (Luka 1,51); *društvenu revoluciju* (Luka 1,51-54) koja će izazvati ponosite, zbaciti „silne s prijestola“, „gladne napuniti blaga“, i baviti se ponosom bogatih; *proročku revoluciju* koja će zauvek uspostaviti carstvo obećano Avramu (Luka 1,55). Mlada žena je tako postala nosilac nade iskupljenih.

Jelisaveta. Iako je i sama doživela čudo u svom životu, budući da je trebalo da postane majka onome koji će pripremiti put Mesiji, Jelisaveta iznenada otkriva najveće od svih čuda: Njena rođaka Marija, iako devojka, uskoro je trebalo da postane „mati Gospoda“ (Luka 1,43). Pod uticajem Svetog Duha, Jelisaveta u proročkoj pesmi iznosi tri blagoslova i dva priznanja (Luka 1,42-45). Razmislite koliko su duboke i značajne reči ove stare žene.

Ana. Osamdeset i četiri godine stara, dugogodišnja udovica, siromašna u ovozemaljskim dobrima, proročica Ana živela je sa nadom u obećanje o Mesiji govoreći svakoga dana u Hramu o ispunjenju obećanja (Luka 2,36-38). Takva čvrsta i nepokolebljiva vera bila je nagrađena kada je ugledala novorođenog Isusa koga su doneli u Hram. Ni godine, ni pol, ni položaj ne mogu da zamagle ili poljuljaju veliku nadu u Spasitelja koji će doći.

Razmislite o ovome: Kako Marija, Jelisaveta i Ana potvrđuju istinu da svi vernici imaju određenu ulogu u Božjem planu i misiji? Šta možete da učinite da pomognete svojoj Crkvi da neguje i iskoristi potencijal svojih vernika, naročito onih iz zanemarenih i odbačenih delova Hristovog tela?

II Isusova služba ženama

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 7,36-50. i 8,43-48)

Ličnosti koje se najviše spominju u biblijskom izveštaju su muškarci, što je navelo mnoge da zakluče da je Biblija knjiga isključivo usmerena na muški rod; ipak ni jedan drugi religijski tekst na svetu ne zalaže se toliko za slobodu žena i njihovo poštovanje kao što to čini Božja reč.

U Starom zavetu nalazimo svedočanstva o ženama koje su služile i bile vođe (Sara, Marija, Ruta, Nojemina, Jestira, Devora samo su neke od njih). Novi zavet objavljuje da je Hristos ukinuo zid podele i da u Njemu nema muškoga ni ženskoga, niti bilo kakvih drugih podela (Galatima 3,28.29; Efescima 2,14-22). Sa takvom biblijskom pozadinom vredno je zapaziti da Luka, više nego ostali pisci Jevanđelja, naglašava da je Isus ukazivao poštovanje i čast ženama, i da je rado prihvatio ulogu žena u svojoj službi – sve se to događalo u vreme kada društvo nije bilo naklonjeno ženama. Zapazite nekoliko primera:

- *Isus je lečio žene i podizao ih iz mrtvih.* Od 15 čuda izlečenja koja Luka beleži, pet se odnosi na život žena (Luka 4,38.39; 7,11-17; 8,41-48.49-56; 13,10-17).
- *Žene su postale Isusove učenice i sledbenice, podržavale su Njegov rad* (Luka 10,38-42; 8,1-3).
- *Isus je naveo žene kao primer istrajne molitve* (Luka 18,1-8) *i požrtvovanog davanja* (Luka 21,1-4).
- *Žene su učestvovalе u obredima posle Isusove smrti* (Luka 23,55.56) *i prve su svedočile o Njegovom vaskrsenju* (Luka 24,1-11).

Za razgovor:

Samodovoljnost je najveći neprijatelj spasenja. Fariseji su zbog osećanja samodovoljnosti smatrali da im ništa nije potrebno, čak ni Božja milost koja jedina može dati oproštenje. Uporedite njihovu pogubnu samodovoljnost sa poniznošću žene koja je pomazala Isusove noge, koja je osećala duboku potrebu svoje duše, koja je tražila Isusa u veri i zahvalnosti, i koja je primila dragocene reči uveravanja: „Vjera tvoja pomože ti; idi s mirom.“ (Luka 7,50)

Razmislite o ovome:

Kakva vera ima silu da privuče Hristovu pažnju, zaustavi Ga na glavnoj ulici i donese izlečenje usahnulom telu i svrhu duši koja besciljno luta? (Luka 8,43-48)

III Žene, prvi glasnici

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 24,1-7.9-11.22)

Iako Luka beleži da je nekoliko žena verno pomagalo Isusu u Njegovoj službi (Luka 8,1-3; 10,38-42), značajno je spomenuti da su žene poslednje napustile krst (Luka 23,55.56) i trećeg dana prve ugledale prazan grob (Luka 24,1-7). One su, takođe, prve objavile radosnu vest o vaskrsnom Spasitelju (Luka 24,9-

11). U vreme kada su žene u društvu bile malo poštovane, Nebo im je ukazalo posebnu prednost da prve objave vest o Isusovom vaskrsenju.

Za razgovor:

1. Zašto su žene izabrane da budu prvi svedoci i glasnici Isusovog vaskrsenja? (Vidi: Luka 24,10-12)
2. Kako taj izbor pokazuje da je Bog dodelio ženama ulogu u širenju Jevanđelja?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Luka, kao prvi crkveni istoričar, pažljivo je zabeležio ulogu žena ne samo u Isusovoj službi, već i u razvoju rane Crkve. U Delima Luka govori o Sappiri, Priskili, Drusili, Vernikiji, Taviti, Rodi, Lidiji i nekoliko drugih žena. Luka smatra da je radosna vest Jevanđelja namenjena i muškarcima i ženama; pa tako i objavljivanje i širenje Jevanđelja.

Za razmišljanje:

Prema Jevanđeljima i Delima apostolskim žene su imale značajnu ulogu u službi i objavljivanju Jevanđelja. Čemu nas ta činjenica uči o vrednosti koju Bog daje ženama u Njegovom delu, onda i sada?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Isus se sa ljubavlju obratio dvanaestogodišnjoj Jairovoj kćeri: „Djevojko, ustani.“ (Luka 8,54) Deca su dragocena u Isusovim očima. Zlostavljanje dece, koje je danas tako često, ugrožava detetovu nevinost i stavlja doživotni teret patnje i na žrtve i na počinioce.

Za razgovor: Razgovarajte u razredu o zlostavljanju dece. Pitajte učenike da li znaju za neke slučajeve zlostavljanja. Kako treba da reagujete ako primetite zlostavljanje dece u porodici, crkvi, školi ili na nekom drugom mestu?

7. biblijska doktrina **Isus, Sveti Duh i molitva**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 11,9-11.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće da je Isus u svom životu i službi negovao zajednicu sa Svetim Duhom i da je vodio molitveni život na koji treba da se ugledaju.

Osetiti: Shvatiće da na svom hrišćanskom putu treba da se oslone na delovanje Svetog Duha i molitvu.

Činiti: Tražiće vođstvo Svetog Duha i neprestano će Bogu upućivati molitve.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Odnos Isusa prema Svetom Duhu i molitvi

A. Kakav odnos je Isus imao prema Svetom Duhu? Da li je Njemu, budući da je bio Bog, bilo neophodno da se toliko oslanja na vođstvo Svetog Duha?

B. Kakvu ulogu je molitva imala u Isusovoj službi?

C. Šta je Isus poučavao o molitvi?

II Osetiti: Oslanjanje na Svetog Duha i molitvu

A. Kako mi kao hrišćani možemo primiti silu Svetoga Duha? Kako naša dela i karakter odražavaju našu zajednicu sa Duhom?

B. Zašto je molitva važna u našem životu? Šta ona otkriva o našoj zajednici sa Bogom?

C. Šta možemo naučiti iz Isusovog molitvenog života? Kako nam molitva pomaže u svakodnevnim borbama?

III Činiti: Tražiti Svetoga Duha i živeti bogatim molitvenim životom

A. Šta ukazuje na život koji je vođen Svetim Duhom?

B. Šta znači „moliti se bez prestanka“, i kako možemo primeniti to načelo u svom životu?

Zaključak: Sveti Duh pokreće i hrani hrišćansku veru i život. Važno je da u stalnoj molitvi izrazimo svoju hvalu i zahvalnost, da se oslonimo na Boga i posredujemo za druge.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 3,16; 4,1; 6,12.13; 22,39-46.

Ključno načelo duhovnog rasta: „Jer koji se vladaju po Duhu Božijemu oni su sinovi Božiji.“ (Rimljanima 8,14) „Jer... primiste Duha posinačkoga, kojim vičemo: Ava, Oče!“ (15. stih) Kao što su Sveti Duh i molitva imali ključnu ulogu u Isusovom zemaljskom životu, od začeca do iskušenja u pustinji, od Getsimanije do krsta, tako treba da bude i u našem životu. Hod i zajednica sa Svetim Duhom i vera u silu molitve može da omogući duhovan rast, razvoj i konačnu nagradu.

Samo za učitelje: Isusova bliska zajednica sa Svetim Duhom pruža nam pouku o tajni uspešnog života vere. Takav život možemo i mi da vodimo, razvijamo i posvetimo Bogu na slavu ako činimo što i Isus:

ako održavamo neprekidnu zajednicu sa Bogom putem molitve. Isus je vodio pobedonosan život zahvaljujući zajednici sa Svetim Duhom i svom oslanjanju na Oca putem molitve. Tako možemo i mi.

Uvodni razgovor:

Isus je drugo lice Božanstva. On je Bog. On je bio potpuno svestan te činjenice kao mlad. Zašto je, onda bilo neophodno da čeka da se na Njega prilikom krštenja spusti Sveti Duh da bi započeo svoju službu? Zašto je bilo neophodno da Hristos traži Božju volju putem molitve u toku svoje službe, sve do kraja ovozemaljskog života.

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: „Hristova molitva (prilikom krštenja) u korist izgubljenog ljudskog roda probila je put kroz sve senke koje je sotona bacio između čoveka i Boga, i omogućio slobodan pristup samom prestolu slave. Nebo se otvorilo, a Duh Božji, u obliku goluba, kružio je nad Hristovom glavom. Tada se začuo Božji glas: „Ti si Sin moj ljubazni, Ti si po Mojoj volji.“ (Komentari Elen Vajt, *The SDA Bible Commentary*, 5. sveska, str. 1078) Molitva i Sveti Duh bili su izvor Hristove snage u borbi sa svim preprekama koje je sotona stavljao na Njegov put. Dok budete proučavali pouku za ovu sedmicu, usredsredite pažnju učenika na Isusa i Svetog Duha, Isusa i Njegov molitveni život, i Isusa i naš molitveni život.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Isus i Sveti Duh

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 4,14-18)

U sva četiri Jevanđelja zabeleženo je da se Sveti Duh spustio na Isusa prilikom krštenja (Matej 3,16; Marko 1,10; Luka 3,22; Jovan 1,32). Ta zajednica trajala je u toku celog Njegovog ovozemaljskog života. Naoružan silom Svetoga Duha, susreo se sa sotoninim napadima u pustinji i nadvladao njegove prevare kojima je želeo da Ga odvraća od službe i pobudi sumnje u Njegov odnos sa Bogom (Luka 4,1-13).

Hristova tesna zajednica sa Duhom u pustinji uči nas dvema važnim istinama: tri lica Božanstva povezana su večnim vezama, naročito u odnosu na sotonin poraz i spasenje ljudskog roda. Drugo, čovek može da vodi pobedonosan život i bude potpuno posvećen Bogu samo kada poznaje, sluša i primenjuje Božju reč nadahnutu Svetim Duhom. Ovo važi bez obzira da li smo pogođeni glađu i siromaštvom, da li smo privučeni bleštavim iskušenjima koje ovaj svet nudi, ili ispitujemo istinitost Božjih obećanja. Život poslušnosti Svetom Duhu je život povezan sa Hristom i, stoga, pobedonosan.

Zatim, veza između Hrista i Duha jasno je objavljena u Nazaretu kada je Hristos javno potvrdio: „Duh je Gospodnji na Meni; zato Me pomaza da javim Jevanđelje siromasima.“ (Luka 4,18) Ove reči odnosile su se na širenje Jevanđelja u svim pravcima – iskupljenje od greha, lečenje bolesnih, isceljenje skrušenih u srcu, objavljivanje slobode zatočenima, otvaranje očiju slepima i vaskrsavanje mrtvih (Luka 4,18.33-35; 8,29.51-56).

Za razgovor:

Živeti sa Isusom znači vladati se po Duhu (vidi: Rimljanima 8,14). Na šta ukazuje ova izjava?

II Isus i Njegov molitveni život

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 3,21. i 22,39-46)

Odmah posle krštenja Hristos se osamio u molitvi i razgovoru sa svojim Ocem. Bilo Mu je potrebno vreme da sagleda put koji je bio pred Njim. Video je krst u daljini, ali ta razdaljina nije smela da pomrači Njegovu viziju niti osujeti cilj koji je došao da ostvari. Zato je Njegova duša četrdeset dana bila izložena borbi. Tada se utvrdila i osnažila. Duša koja gaji zajednicu sa Bogom mrska je đavolu.

Hristova pobeda u sukobu sa sotonom pokazuje koliko je blizak i ličan odnos imao sa Ocem (Luka 4,1.2). Imajući svest o službi, bio je usredsređen na pravac kojim treba da ide, a oslanjanje na Božju reč i neprekidna povezanost sa Bogom putem molitve omogućila je Isusu da odbije zloga. Njegova lična i stalna zajednica sa Ocem pomogla Mu je u svakoj životnoj borbi. Kao čovek, Isus je koristio silu molitve da ostane u vezi sa nebeskom silom.

Zato, pre svake velike prekretnice u svom životu, bilo da je u pitanju biranje Dvanaestorice, preobraženje, borba u Getsimaniji, ili smrt na krstu (Luka 6,12.13; 9,28-36; 22,39-46; 23,46), Isus se okretao molitvi da primi snagu i vođstvo svoga Oca. „Kao čovek upućivao je molitve Božjem prestolu, dok se Njegova ljudska priroda nije ispunila strujom nebeske sile koja treba da spaja ljudsko i božansko. Neprekidnom vezom primao je život od Boga, da bi mogao pružiti život svetu.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 363.original)

III Isus i naš molitveni život

Svojim poučavanjem i primerom Isus je pokazao učenicima da treba da se uključe u molitveni život da bi osetili Božju dobrotu, da bi bili aktivni učesnici u Njegovoj službi, i da bi postigli uspeh u svakodnevnoj borbi protiv sotoninih obmana.

Kakav molitveni život treba da imamo? U Jevanđelju po Luki zabeleženo je da je Isus dao opšta načela molitve, primer molitve i neke karakteristike koje molitva treba da poseduje.

- *Opšta načela kojih hrišćanin treba da se drži u svojoj molitvi:* Moliti se za svoje neprijatelje (Luka 6,28); moliti se za Božje delo u svetu (Luka 10,2); moliti se za duhovnu hrabrost (Luka 18,1); ponizno se moliti priznajući svoje grehe (Luka 18,10-14); uvek se moliti (Luka 21,36); moliti se da ne podlegnemo iskušenju (Luka 22,40.46).

- *Primer molitve* (Luka 11,1-4): U Gospodnjoj molitvi potvrđena je činjenica da je Bog suština svega. Molitva mora da se zasniva na tome ili, inače, to više nije molitva. U molitvi smo i mi spomenuti, nalazimo se na drugom kraju molitvene karike. Sa jedne strane priznajemo Božju vlast, prioritete Njegovog carstva i neprolaznost Njegove volje. Sa druge strane, molimo se za osnovne životne potrebe, za silu da prebrodimo životne nedaće i živimo izvan nepoznatog i neistraženog. Naša prošlost, sadašnjost i budućnost pripadaju Bogu koji nas nikada neće izneveriti.

- *Karakteristike koje molitveni život treba da ima:* Ako sledimo model molitve izgovorene u Getsimaniji, naša molitva treba da sadrži sledeće reči: „Ne Moja volja nego Tvoja da bude.“ Kada se to dogodi, sledi sve ono što molitvi daje smisao: zahvalnost, stalna zavisnost od Boga, istrajnost, pokajanje, poniznost, itd. (Luka 11,5-8; 18,9-14).

Za razgovor:

„Neću te pustiti dokle me ne blagosloviš“, rekao je Jakov (1. Mojsijeva 32,26). Ovo je dobar primer istrajne molitve. Kojih još primera možete da se setite?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Luka o odnosu Isusa i Svetog Duha ne govori samo u Jevanđelju. Niko ne može da čita Dela apostolska, drugi deo istorije hrišćanske crkve (prvi deo je Jevanđelje po Luki), a da ne zapazi delovanje Svetoga Duha u životu hrišćanske zajednice, njene misije i službe. Samo Luka beleži Isusov nalog upućen učenicima posle vaskrsenja da ostanu u Jerusalimu dok „se ne obučete u silu s visine“ (Luka 24,49), da bi mogli otići do kraja Zemlje sa veću o raspetom i vaskrsлом Spasitelju.

Za razmišljanje:

- Zašto Luka počinje Dela apostolska izveštajem o tome da Isus ponavlja obećanje o izlivanju sile Svetoga Duha (Dela 1,7.8), a onda govori o ispunjenju tog obećanja na dan Pedesetnice dok su apostoli bili na stalnoj molitvi (Dela 2)?
- Kako sila Svetoga Duha i molitva pokreću najveći pokret na Zemlji – Crkvu našeg večnog Boga? Kakvo čudesno postignuće je moguće i potrebno danas?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Luka beleži da se Isus neprekidno molio, a naročito pre velikih poteškoća ili važnih događaja u svojoj službi, kao što su iskušenje u pustinji (Luka 4,1-3), biranje Dvanaestorice (Luka 6,12.13), borba u Getsimaniji (Luka 22,39-46). Zamolite razred da prepoznaju/zamisle moguće krizne situacije, i kažu kako bi se molili i kakve biblijske smernice bi tražili. Neki od tih događaja mogu da obuhvate:

- Gubitak posla _____ *Psalam 23* _____
- Voljena osoba pati od teške bolesti _____
- Nevernost bračnog druga _____

8. biblijska doktrina **Isusova služba**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 19,10.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće šta znači tražiti i spasiti.

Osetiti: Shvatiće kako se traženje i spasenje odnosi na njih.

Činiti: Prihvatiće ulogu koju je Bog dodelio učenicima u ovom procesu traženja i spasavanja.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Šta znači tražiti i spasiti?

A. Pre nego što shvatimo značenje izraza „tražiti i spasiti“, treba da znamo odgovor na sledeća pitanja:

Ko je izgubljen? Odakle smo pali? Koliko je pad snažan? Da li je moguće da se oporavimo od pada?

B. Kako na osnovu priča o izgubljenoj ovcu, izgubljenom novčiću i izgubljenom sinu možemo uvideti stanje u kome se nalazimo?

C. Kako se svaka od navedenih priča završava? Na koji način one predstavljaju Isusovu misiju da traži i spase što je izgubljeno?

II Osetiti: Kako se traženje i spasenje odnosi na nas?

A. Kakva načela su prikazana u svakoj od ovih priča u kojima je Isus predstavljen kao Onaj koji traži i spasava?

B. Kakva osećanja su prikazana u priči o izgubljenom sinu, kada se sin i otac ponovo sreću, i kakve pouke možemo naučiti o Božjoj spasonosnoj ljubavi?

C. Biti izgubljen i nađen dva su suprotna stanja u životu pojedinca. Kako biste opisali mentalno, emocionalno ili duhovno stanje u oba slučaja, i kakvu ulogu u tome imaju sotona i Hristos?

III Činiti: Na koji način mi možemo da učestvujemo u Božjem delu?

A. Da li mi možemo dati svoj doprinos u Božjem delu spasenja? Da li plaćamo određenu cenu za to?

B. Kako treba da se odnosimo prema Isusovoj misiji u okviru koje je došao da nas traži i spase?

Zaključak: Isusova misija je rezultat Božje ljubavi i milosti. „Jer gdje se umnoži grijeh ondje se još većma umnoži blagodat“ (Rimljanima 5,20), a kroz tu blagodat primamo spasenje.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 15,18.19.

Ključno načelo duhovnog rasta: „Ustani i idi svome Ocu! On će ti izaći daleko u susret. Ako u pokajanju učiniš samo jedan korak k Njemu, On će požuriti da te prihvati u svoje naručje beskrajne ljubavi... Nije upućena nijedna molitva, bez obzira na njeno nesavršenstvo, nikada nije prolivena ni potajna suza, nikada se nije javila ni najslabija iskrena težnja za Bogom, a da se Božji Duh nije pokrenuo da je zadovolji. Pre nego što je molitva izgovorena ili težnja srca objavljena, blagodat polazi od Hrista da se sretne s blagodaću koja deluje na ljudsko srce.“ (Elen Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 206. original)

Samo za učitelje: „Izgubljen.“ Ova jedna jedina reč opisuje slom ljudskog života i istorije. Odlutati od stada, biti zanemaren od strane vlasnika, gajiti duh pobune: šta god da je razlog tog stanja, ono će doneti najveći jad i osudu ako izgubljeni voljno ne teže Onome koji traži – dobrom Pastiru, Onome koji gradi domaćinstvo, ili Ocu punom ljubavi. Izgubljeni otkrivaju svrhu i radost kada se predaju sili „nastavanja“. Nastavanja u kome? Ovo je dobro pitanje kojim možete započeti razgovor.

Uvodni razgovor: Izgubljeni novčić, izgubljena ovca, izgubljeni sin. Po čemu se njihovo stanje razlikuje? Čiji položaj izaziva najveće sažaljenje? Zašto se u prve dve priče spominje osoba koja traži, ali ne i u poslednjoj?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: „Nekada izgubljen, vraćam se kući, bio sam slep, al' vidim sada.“ Koliko puta smo otpevali reči poznate himne *Amazing grace*. „Biti izgubljen“ je tragedija celog ljudskog roda „jer svi sagriješite“ (Rimljanima 3,23). „Biti nađen“ je prednost podjednako univerzalna, ali je treba prihvatiti verom i držati je se dok smo u zagrljaju nebeskog Oca. U pouci za ovu sedmicu govori se o različitim primerima kada se neko izgubio, ali ćemo se usredsrediti na tri: izgubljeni sin, izgubljene prilike i dva slepa čoveka.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Izgubljen sin

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 15,11-32)

„Biti izgubljen“ je potresno stanje ljudskog roda, bolest koja vodi u smrt, izazvano time što sebe želimo da ustoličimo na Božje mesto. To nije, niti je ikada bio, deo Božjeg plana. „Biti izgubljen“ odnosi se na one koji biraju da napuste Očevu ljubav zbog daljne zemlje u kojoj slava, privlačnost grešnih zadovoljstava, neobična zanesenost sebičnim težnjama, i gubitak rasuđivanja i odgovornosti utiču da se umanji razlika između čoveka i svinje na najmanju moguću meru.

Međutim, zapazite kako je u priči prikazan nebeski Otac. Prvo, On čeka. On ne može da prisili sina da se vrati. Očevu ljubav primaju oni koji odluče da je prihvate. Bog nikada nikoga ne prisiljava na nešto: niko ne može biti iskupljen time što će mu se uskratiti sloboda izbora. Drugo, otac podiže izgubljenog sina bez ikakvih uslova: od njega se ne traži da nešto ispravi, da pruži određenu garanciju, nikakav sud nije izrečen nad njim. Oproštenje, obnovljenje, prihvatanje, radost, prsten, obuća, odeća – time je Bog izrazio svoju radost prilikom povratka izgubljenog sina. Treće, Otac ga je video „kad je još podaleko bio“ (Luka 15,20). Udaljenost ili daljna zemlja ne mogu da razdvoje izgubljeno dete od Očevog pogleda koji ga traži, jer povratak domu podrazumeva da se daleko na brdu nalazi stari grubi krst. Zahvaljujući krstu nijedno dete koje se vrati ne ostaje izgubljeno.

Razmislite o ovome: Pobuna je vođena rečju „ja“ (vidi: Isaija 14,12-14). „Ja“ je subjekat, „ja“ je glagol, „ja“ je objekat – sve u svemu, „ja“ je najvažnija reč u životu. Buntovni mlađi sin tako dolazi ocu i iznosi svoj zahtev: „Daj mi da ja budem ja. Želim da ja budem ja.“ Kad god čovek želi da njegovo ja bude početak, središte i krajnje odredište, „ja“ se odlučuje da odbaci očev dom i postane stanovnik daljne zemlje.

II Izgubljene prilike

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 16,19-31)

Priča o bogatašu i Lazaru nije apstraktna teologija. Ona predstavlja snažnu izjavu o odgovornom življenju u neodgovornom društvu; o besmislu raskoši usred velikog siromaštva; o ponižavanju ponositih i Božjem prihvatanju odbačene i usamljene duše po imenu Lazar (ime znači „Bog je moj pomoćnik“). Ako je Bog čovekov pomoćnik, ni gozbe bogatih ni psi koji ližu rane ne mogu čoveka odvojiti od snažnog Božjeg zagrljaja.

Ono što se računa za večnost nije veličina bankovnog računa, veličina kuće u kojoj živimo, koliko posluge neko ima. Sva ovozemaljska merila uspeha nestaju, a Božje merilo prave vrednosti meri svaku dušu na osnovu onoga što je od večne važnosti, a to su ljubav, milost, pomaganje najmanjima među nama. Ko seje sa suzama žnjeće s radošću. Ovo je teologija – ljubav koja prihvata sve one koji su poput Lazara i dovodi ih u Avramovo naručje.

Ova teologija ima još jednu poruku: sada je dan spasenja, a posle toga sledi smrt. Nema druge prilike. Zato, odluku donesite sada. Odlučite se za Boga.

Za razgovor:

1. Bogataš moli za milost (Luka 16,24), ali milost nije dostupna. Zašto?
2. Šta se u tekstu u Jevanđelju po Luki 16,26. misli pod velikom propašću?
3. Zašto je slušanje „Mojsija i proroka“ (Luka 16,31) tako presudno u nagradi večnog života? (Uporedite: Jovan 5,38-40)

III Dva slepa čoveka

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 18,35-19,8)

U toku sedmice pre raspeća Isus je sreo dva slepa čoveka, jednog izvan Jerihona, u ritama, sa pohabanom prostirkom koja mu je služila kao krevet i posudom za prošenje. Slep i bespomoćan, Vartimej (Marko 10,46) je čekao dan kada će doživeti oslobođenje od nedaća i bespomoćnosti.

Oslobođenje je došlo, ali ne u obliku smrti kojoj se mnogi nadaju, već u obliku radosne vesti da Isus iz Nazareta prolazi kraj njega. Vartimej je znao nešto o Isusu. Čuo je za Njegova čuda. Poznao je Njegovu silu. Znao je ko je i koliko se stara o drugima. Iznenada, Vartimej priznaje Njegovu mesijansku ulogu. Izgubljena duša izražava svoju jedinu molbu: „Isuse, Sine Davidov, pomiluj me.“ (Luka 18,38) Iako je bio slep, njegov duhovni pogled bio je u skladu sa nebeskom stvarnošću. Njegove oči su se otvorile i on je ugledao najveće nebesko čudo: Isusa. Kakvo otkriće vi čekate?

Drugi slepi čovek bio je duhovno slep i živeo je i radio kao glavi carinik u Jerihonu. On je u svom životu zanemario razliku između dobra i zla, poreza i krađe, ovozemaljskog uticaja i duhovnih obaveza, sadašnjeg nepoštenog dobitka i sutrašnjeg obračunavanja. Za njega večnost nije imala značaj, pravednost nije imala važnost.

I on je čuo za Isusa. Želeo je da vidi kako izgleda Čovek koji čini čuda. On je lako mogao da vidi Isusa – licem k licu – na ulazu u Jerihon, na štandu za plaćanje poreza. Da li se plašio svojih moralnih neuspeha, iskorištavanja drugih radi dobitka i svoje duhovne propasti?

Luka je blag pisac koji ne ukazuje na takve činjenice, već samo da je bio niskog rasta i da se popeo na drvo kako bi nadoknadio svoj nizak rast. Međutim, Hristove pronicljive oči mogu da pronađu grešnika

gde god da se nalazi. Spasitelj je video Zakhejevu potrebu. Odmah je ponudio da ispuni prazninu njegove duše i pozvao ga da siđe sa drveta kako bi pošli u toplu atmosferu doma. Tako je samozvani Gost dao domaćinu najbolji mogući obrok: hleb života. Isus je duhovno slepoj osobi vratio vid. Imati Isusa u domu i srcu bolje je nego biti najbogatiji čovek u Jerihonu ili u bilo kom drugom mestu. Zakhej je pronašao svoje spasenje.

Susret sa živim Hristom otvara naše oči, leči ranjeno srce, daje mir duši i obezbeđuje večni život.

Za razgovor:

1. U tekstu u Jevanđelju po Luki 18,40-43. prikazano je kretanje od slepila do učenitva: osetiti potrebu, shvatiti silu molitve, priznati Isusa, iskusiti veru, radovati se i slediti Isusa. Zašto su ovi koraci važni?
2. Razmotrite kako je Zakhej na praktičan način pokazao svoje pokajanje (Luka 19,8)? Možete li se setiti trenutka u svom životu kada ste doživeli promenu kao Zakhej? Zašto spasenje nikada nije završeno dok se pokajanje i obnavljanje ne dogode?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Luka iznosi neverovatan razlog zašto Isus priča tri priče o izgubljenom i nađenom: one su predstavljale odgovor kritikama koje su fariseji uputili Isusu zato što je jeo i provodio vreme sa carinicima i grešnicima (Luka 15,1-3). Priče potvrđuju Njegovu misiju da je spasenje jedne izgubljene duše vredno žrtve, i da ono Bogu donosi veliku radost. Imajući to na umu, pročitajte tekst u Jevanđelju po Luki 15,4-7. i razmislite o sledećem:

Za razmišljanje:

- Devedeset i devet naspram jedne. Zašto je ta jedna važna Bogu?
- „Izgubivši.“ Kako se ovca izgubila?
- „Ide za izgubljenom.“ Kako se u traženju ogleda Božja ljubav?
- „Dok.“ Dokle je Onaj koji traži spreman da je traži?
- „Radujući se.“ Zašto je spasavanje samo jedne toliko radostan događaj?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Isus je upitao Vartimeja: „Šta hoćeš da ti učinim?“ (Luka 18,41) Bilo je to brižno pitanje, karakteristično za Spasitelja. On je naš Stvoritelj. On je naš Otkupitelj. On je Onaj koji nas osposobljava. Sve je moguće u Njemu i kroz Njega.

Za primenu: Postavite učenicima u razredu pitanje šta bi zamolili Isusa da učini danas za njih? Ohrabrite ih da navedu tri ili četiri važne potrebe.

9. biblijska doktrina **Isus, veliki Učitelj**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 4,32.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće kakav je autoritet Isus imao kao Učitelj.

Osetiti: Biće privučeni Isusovim učenjima.

Činiti: Ostaće verni Isusovim učenjima.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Autoritet koji je Isus imao kao Učitelj

- A. Šta prema Bibliji predstavlja autoritet? U kojim oblastima je Isus pokazao svoju vlast?
- B. Šta predstavlja osnovu Isusovog autoriteta? Kakav uticaj je imao na svoje slušaoce?
- C. Koliko su se Isusova učenja zasnivala na autoritetu? Kakav uticaj su izvršila na ljude?
- D. Isus je najveći Učitelj koji je ikada živio na ovoj Zemlji? Kako biste opravdali ovu izjavu? Da li se ta izjava zasniva na stvarnim činjenicama ili verskom ponosu?

II Osetiti: Privučeni Isusovim učenjima

- A. Kako vlast koju je Isus pokazao kao Učitelj stavlja izazov pred vas? Šta se u Propovedi na gori najviše suprotstavlja vašem ja?
- B. Na koji praktičan način možete pokazati da druge volite kao sebe? Ako biste ozbiljno primenili zlatno pravilo u svom životu (da činite drugima ono želite da drugi čine vama), kakve promene biste morali da učinite u životu?
- C. Kakve važne osobine nove porodice Hristos želi da stvori među svojim sledbenicima?

III Činiti: Ostati veran Isusovim učenjima

- A. Večni život je Božji dar koji primaju oni koji su spaseni Hristovom milošću. Ako prihvatite ovo načelo, kakve promene ćete morati da učinite u svom životu?
- B. Prepoznajte karakteristike koje bi Hristos voleo da vidi u svojoj porodici na Zemlji. Kako takve karakteristike mogu biti deo vaše crkve?

Zaključak: Isus je kao Učitelj poučavao sa autoritetom kako Njegovi sledbenici treba da žive, kako da se odnose jedni prema drugima, kako da svedoče kao stanovnici Njegovog carstva. Način našeg života mora biti u skladu sa onim što verujemo.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 10,25-37.

Ključno načelo duhovnog rasta: Prava vera, prema Isusovim rečima, „ne sastoji se od sistema, simbola vere ili obreda, već u vršenju dela ljubavi, u donošenju najvećeg dobra drugima, u pravoj dobroti.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 497. original)

Samo za učitelje: Agnosticizam je verovanje da se postojanje Boga ne može utvrditi; ateizam poriče Božje postojanje; politeizam priznaje mnoštvo bogova, dozvoljavajući čoveku da izabere kom bogu će služiti; monoteizam zastupa verovanje u jednog Boga, ali ljudi to čine iz različitih pobuda. Kako se verski sistemi razlikuju, tako se razlikuju i religije. Međutim, postavlja se pitanje: kako možemo znati koja je religija prava?

Uvodni razgovor: Pouka za ovu sedmicu bavi se Isusovim autoritetom. Isus je pokazao svoju vlast objavljujući Božje carstvo, propovedajući Jevanđelje siromašnima, lečeći bolesne, objavljujući slobodu, vraćajući vid slepima, opraštajući grehe, lečeći gubave, provodeći vreme sa odbačenima, osnivajući veliku zajednicu iskupljenih.

Za razgovor: Odakle je poticala Isusova vlast? Šta biblijski tekstovi u pouci za ovu sedmicu govore o Njegovoj vlasti (Luka 4,35; 5,22-26; 6,20-49; 7,49; 8,19-21.22-25)? Da li neka Isusova učenja mogu danas biti stavljena u stranu kao neprimenjiva, nepraktična i neostvariva? Obrazložite svoj odgovor.

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Isusa su najčešće oslovljavali izrazom „Učitelj“. U Jevanđeljima se ovaj izraz koristi više od pedeset puta, od toga petnaest puta u Jevanđelju po Luki. Gde god je Isus išao, poučavao je o Bogu i Njegovom carstvu i o tome kako čovek može da postane Njegovo dete i nasledi Njegovo carstvo. Poučavao je na takav način da „mnogi narod slušашe Ga s radošću“ (Marko 12,37), čak su i oni koji su ga kritikovali priznali da je učio „pravo“, da ne gleda „ko je ko“, i da uvek uči „putu Božijemu“ (Luka 20,21). Dok ove sedmice proučavamo o velikom Učitelju, usredsredimo se na tri aspekta njegove službe: Njegovu vlast, Njegov novi zakon i Njegovu novu porodicu.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Isus, veliki Učitelj: Njegova vlast

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 4,32)

Proroci su često započinjali objavljivanje vesti rečima koje su izražavale vlast: „Tako kaže Gospod.“ Međutim, Isus je koristio izraz: „Ja vam kažem“ (više od 130 puta u Jevanđeljima, od toga 33 puta u Jevanđelju po Luki) da pokaže da Njegova vlast – da poučava, traži i spase, vaskrsne mrtve, izleči, istera zle duhove, proglasi Božje carstvo, itd. – dolazi od činjenice ko je On. Ono što je ostavljalo snažan utisak na Njegove slušaoce bila je Njegova izuzetna vlast i sila. Narod koji Ga je u Subotu slušao u Kapernaumu „čuđahu se nauci Njegovoj; jer Njegova besjeda bješe silna“. (Luka 4,32) Grčka reč prevedena kao „čuđahu“ u doslovnom smislu znači „biti pod snažnim utiskom“. Oni koji su slušali Isusa i posmatrali kako nastupa s autoritetom bili su „pod snažnim utiskom“, „zanemeli su od čuđenja“. Takva je bila sila Njegove vlasti.

Oni koji su čuli Propoved na gori „divljaše se nauci Njegovoj, jer ih učaše kao Onaj koji vlast ima, a ne kao književnici“. (Matej 7,28.29) Književnici su govorili pozivajući se na vlast – navodeći reči svojih prethodnika – ali je Isus govorio sa vlašću. Sa vlašću Stvoritelja (Jovan 1,1-3), sa vlašću Oca koji Ga je poslao (Jovan 7,16), sa vlašću svog savršenog života, Isus je govorio i ponašao se tako da su čak i Njegovi neprijatelji morali da priznaju: „Nikad čovjek nije tako govorio kao ovaj Čovjek.“ (Jovan 7,46) Ne samo rečima i delima, već i svojim životom, Isus je govorio sa potpunom sigurnošću, bez protivrečnosti ili zabune.

Razmislite o ovome: Hristova vlast potiče iz činjenice da je On bio utelovljenje istine. „On je živio onako kako je učio... Njegove reči bile su izraz ne samo Njegovog ličnog životnog iskustva već i Njegovog karaktera. Ne samo da je propovedao istinu, već je i sam bio istina. To je davalo silu Njegovom učenju.“ (Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 78.79. original)

II Isus, veliki Učitelj: Njegov novi zakon

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 6,27-30)

U toku uspona i padova ljudske istorije čini se da su dva zakona vladala ljudskom zajednicom. Prvi je zakon džungle: ako pripadnik jednog plemena ubije pripadnika drugog plemena, oštećeno pleme kreće u osvetu, ubijajući sve članove prvog plemena. Prema zakonu džungle osveta se sprovodi do krajnjih granica. Drugi zakon je zakon uzajamnosti. Smatra se da je bolji od prvog zato što propisuje: „Oko za oko, zub za zub“. U tom slučaju nije se ostavljalo prostora za krajnju osvetu, ali je zadovoljstvo pružalo to što su mogli da izvrše kaznu. Međutim, može li osveta, krajnja ili uzajamna, izgraditi trajnu zajednicu i održati društvenu ravnotežu u domenu rada? Mahatma Gandi jednom prilikom je izjavio da čak i blaži oblik ova dva propisa dovodi do surovosti i užasa: „Pravilo oko za oko može na kraju samo da dovede do toga da čitav svet bude slep.“

Isus, veliki Učitelj, izjavio je sledeće protiv ovakve strašne prakse: „Ljubite neprijatelje svoje, dobro činite onima koji na vas mrze“ (Luka 6,27), potvrđujući ono što je rekao preko Mojsija: „Ljubi Gospoda Boga svojega svijem srcem svojijem, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom i svom misli svojom; i bližnjega svojega kao samoga sebe.“ (Luka 10,27; uporedite: 5. Mojsijeva 6,5; 3. Mojsijeva 19,18) Ova zapovest da volimo predstavlja osnovu zlatnog pravila koje je Isus predstavio kao merilo u međuljudskim odnosima: „I kako hoćete da čine vama ljudi činite i vi njima onako.“ (Luka 6,31; uporedite: Matej 7,12).

Kada je Isus govorio o ljubavi kao novoj zapovesti (Jovan 13,34), novina se ne odnosi na ljubav kao takvu, već na predmet ljubavi. Ljudi su uvek voleli, međutim, voleli su bliske osobe i one dostojne ljubavi. Međutim, Isus je uveo novi činilac: „Kao što Ja vas ljubih, da se i vi ljubite među sobom.“ Odnosno, kao što je Isusova ljubav sveopšta, požrtvovana i potpuna, takva treba da bude i naša.

Razmislite o ovome: Ova zapovest da volimo svoje bližnje ne ostavlja mesta za drugačije delovanje. Mi ne biramo koga ćemo da volimo; pozvani smo da volimo sve. Prava ljubav prema bližnjem prelazi preko boje kože i suprotstavlja se ljudskoj prirodi; ona spasava dostojanstvo osobe od predrasuda dehumanizacije; oslobađa čoveka od preokupacije materijalizmom. Kako u ovom okviru ona stvara novu osobu u Isusu?

III Isus, veliki Učitelj: Njegova nova porodica

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 5,27-32; 7,1-10.11-17; 7,36-50; 8,43-48; 14,15-24)

Kao neznabožac koji piše neznabošcu, Luka predstavlja Isusa kao Spasitelja celog ljudskog roda, ne kao Mesiju sa ograničenim delovanjem. Predstavljajući Hristovu univerzalnost, Luka pokazuje da nova porodica u Hristu nije ni izolovana ni ograničena. Ona je, takođe, univerzalna, bez zidova razdvajanja, jedinstvena u veri, nadi i ljubavi. Nova porodica predstavlja poziv da se vratimo Stvoriteljevoj zamisli koju je pre pada imao za ljudski rod, zamisli po kojoj samo ljubav vlada. Sa ljubavlju kao središtem porodice, Isus je izgradio dom u kome će svi koji dođu k Njemu pronaći mesto, dom u kome nema zidova razdvajanja: carinik (Luka 5,27-32); rimski kapetan (Luka 7,1-10), sin udovice iz Naina (stihovi 11-17), fariseji (stihovi: 36-50), žena koja je dvanaest godina болоvala od tečenja krvi i bila odbačena u društvu (Luka 8,43-48), oni koji su na putevima i među ogradama (Luka 14,15-24), zakonici i prosjaci Njegovog

vremena, pripadnici visokog društva i nedodirljivi u današnje vreme – svi su dobili otvoreni poziv da budu članovi Hristove nove porodice.

Pričom o dobrom Samarjaninu (Luka 10,30-37), „Hristos je ukazao na to da naš bližnji nije samo onaj koji pripada našoj Crkvi i veri. To nema nikave veze sa rasom, bojom ili društvenom razlikom... Naš bližnji je svaka duša koju je ranio i izmučio neprijatelj. Naš bližnji je svako ko je Božja svojima.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 503. original)

Razmislite o ovome: Stvarajući svoju novu porodicu, Isus je porušio sve zidove koji razdvajaju ljude – bilo da je u pitanju boja kože, pripadnost određenom plemenu, narodu, polu, društvenom staležu, jeziku. „Društvene razlike su mrske Bogu. On ne priznaje ništa što ima takvo obeležje. U Njegovim očima duše svih ljudi imaju jednaku vrednost... Bez razlike u godinama ili društvenom položaju ili narodnosti i verskoj pripadnosti, svi su pozvani da dođu k Njemu i žive.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 403. original)

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Priča o milostivom Samarjaninu ne govori ništa o tome kako se spasavamo. Ona naglašava kako spasena osoba treba da živi. Razgovarajte u razredu o tome koliko često u svojoj sredini možemo pronaći ličnosti iz priče – levita, sveštenika, ranjenog, Samarjanina.

Za razmišljanje:

„Pokažite mi hrišćanina i ja ću postati hrišćanin“ izjava je koja se odnosi na mnoge koji se dive Hristovim učenjima, ali ih ne primenjuju u životu. Kako biste odgovorili na ovaklav izazov?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: „Društvene razlike su mrske Bogu. On ne priznaje ništa što ima takvo obeležje. U Njegovim očima duše svih ljudi imaju jednaku vrednost.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 403. original) Upotrebite ovaj navod kao osnovu za razgovor o društvenim razlikama u vašem društvu. Koji su štetni uticaji takvih razlika? Šta je jedino rešenje?

Za razgovor:

- Nepoznata osoba u ritama ulazi u vašu crkvu. Traži mesto da sedne. Šta biste uradili? Kako možete da napravite atmosferu u kojoj se svi osećaju voljeno i prihvaćeno?

- Osoba druge boje kože ili pripadnik drugog društvenog staleža želi da se priključi vašoj crkvi. Šta biste učinili da se ta osoba oseća dobrodošlom?

10. biblijska doktrina **Slediti Isusa u svakodnevnom životu**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 17,15.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće šta znači slediti Isusa.

Osećati: Shvatiće potrebu i cenu sledbeništva.

Činiti: Preduzeće korake da svakoga dana slede Isusa.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Šta znači slediti Isusa

A. Šta su učenici želeli kada su zamolili Isusa da ojača njihovu veru u Njega? Zašto je vera u Njega neophodna da bismo bili slični Njemu? Kako se krećete od doktrinalne ispravnosti do izgradnje zdravih međuljudskih odnosa?

B. Zašto je Isus kritikovao veru i način života fariseja? Kako se možemo sačuvati od njihovih grešaka i iskreno slediti Hrista?

C. Kako je vera u Boga povezana sa strahom Božjim?

II Osetiti: Potreba da sledimo Isusa

A. Petar, Toma, Juda. Sva trojica su tvrdila da slede Isusa, pa ipak su njihova iskustva drugačija. Koje nedostatke su imali, i kako te greške možemo prevazići?

B. Kako duh farisejstva može uticati na vašu veru i vaš odnos prema Bogu i bližnjima? Kako se možemo sačuvati od iskušenja da težimo spoljašnjoj ispravnosti, a ne Hristovoj preobražavajućoj sili?

C. Kakva je razlika između verovanja u Isusa i vere u Njega? Kako to što sledite Isusa utiče na vaš posao, moralna načela, društveni i porodični život?

III Činiti: Preduzeti korake da sledimo Isusa

A. Na koji način čovek otkriva svoju veru u Isusa? Zašto?

B. Ako želite u potpunosti da sledite Isusa, kakve promene u životu morate da učinite – u duhovnom, društvenom, fizičkom, mentalnom smislu?

Zaključak: Biti hrišćanin znači živeti poput Hrista. Slediti Isusa i poštovati Njegove zahteve u svakodnevnom životu nije opcija. Ili Mu pripadamo u potpunosti ili ne.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 12,16-21.

Ključno načelo duhovnog rasta: Kako možemo odrediti šta je život? Odnosno, kako treba da ga živimo? Priča iz Jevanđelja po Luki 12,16-21. govori o odluci koji ljudi veoma često donose na ovom svetu.

Jednom bogatom čoveku njiva je obilno rodila, ali on nije znao šta da radi sa tim izobiljem, iako je bio okružen siromaštvom i različitim potrebama. Njegov um se toliko bavio sobom da je u monologu, dugom

oko šezdeset reči u grčkom jeziku, u kome se jedna petina teksta sastoji od reči „ja“, „mene“ i „moj“, izneo svoj plan. Rušenje starih žitnica, gradnja novih i skladištenje bogatstva bili su način da reši svoj problem. Sromašnima nije pridavao važnost. Boga nije imao u mislima. „Ja“ je bilo sve što je bilo važno. Međutim, kada je pošao na spavanje, rekao je svojoj duši: „Jedi, pij, veseli se“, ne sluteći da će mu ta noć biti poslednja i da je Stvoritelj izrekao svoj sud oslovljavajući ga sa „bezumniče“.

„Jer niko ne živi onijem što je suviše bogat“ (Luka 12,15), već pokazujući ljubav prema Bogu i bližnjima.

Samo za učitelje: Priča o bezumnom bogatašu predstavlja dobar uvod za proučavanje pouke za ovu sedmicu. Sledeći Isusov primer, svaki dan moramo započeti molitvom i razmišljanjem: kako ću danas izvršiti Božju volju i hodati Isusovim putem? Da li ću biti poput bogatog čoveka koji je bio posvećen sebi i svojim postignućima? Ili ću svoje bogatstvo pokazati kroz ljubav, veru i službu, koristeći sve što imam u tom pravcu? Kako ću danas da živim u svetlosti večnosti?

Za razgovor:

- Zašto je Isus bogatog čoveka nazvao bezumnikom? Koji su bili njegovi kobni nedostaci?
- Uporedite ovog bogatog čoveka sa onim prikazanim u Jevanđelju po Luki 18,18-23. Da li se bogatstvo uvek ispreči na putu sledbeništva?
- Zašto se u Gospodnjoj molitvi nijednom ne javlja zamenica u prvom licu jednine, već samo u množini?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Slediti Isusa u svakodnevnom životu jeste izazov. Ipak, Isusov poziv ostaje uvek isti: „Ko hoće da ide za Mnom neka se odreče sebe i uzme krst svoj i ide za Mnom.“ (Luka 9,23) Ovaj nalog pokreće tri pitanja: Čega treba da se odrekujemo? Šta treba da činimo? Kako možemo biti uspešni svedoci za Hrista?

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Slediti Isusa: Čega treba da se odrekujemo?

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 9,23. i 11,37-54)

Dveju stvari treba da se odrekujemo da bismo sledili Isusa:

A. Odreći se sebe (Luka 9,23). Treba neprestano da predajemo sebe Bogu, ne samo na početku puta učenitstva. Kao što apostol Pavle kaže: „Svaki dan umirem.“ (1. Korinćanima 15,31) Odreći se sebe znači izvršiti korenitu promenu životnih vrednosti, pokoriti se Božjim vrednostima, i Isusov krst učiniti životnim opredeljenjem.

B. Odreći se farisejskog duha (Luka 11,37-54). Nijedan vid verske prakse Isus nije toliko osudio kao duh farisejstva: život koji se temelji na spoljašnjosti, legalizmu, razmetljivom načinu života, licemerstvu, dok se malo ili nimalo pažnje ne posvećuje ljubavi, milosti i pravdi.

Duh farisejstva (Luka 11,42-54) poput ćelija raka polako ubija život učenitstva. Iako pod plaštem vere, on uništava unutrašnju posvećenost načelima Božjeg carstva – ljubavi, radosti, miru, poslušnosti i pravdi. Zato Isus upozorava: „Čuvajte se kvasca farisejskoga, koji je licemjerje.“ (Luka 12,1) Postavite sebi pitanje: Da li se i ja ponašam kao farisej?

Za razgovor:

- Pročitajte tekst u Jevanđelju po Luki 11,37-41. Kako Isus upoređuje duhovnu stvarnost svog carstva sa verskim formalizmom?
- Kako se sukob „spoljašnjost nasuprot unutrašnjosti“ odnosi na život učenika danas?
- Koliko često ulazite u rasprave o nevažnim pojedinostima crkvenog života, a zaboravljate hitne potrebe hrišćanske službe?

II Slediti Isusa: Šta treba da činimo?

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 12,4-12.22-34)

Šta Gospod traži od nas da učinimo kao odgovor na Njegov poziv da Ga sledimo?

A. Bojte se Boga (Luka 12,4-12). U Bibliji se spominje strah Gospodnji oko tri stotine puta. Ova upotreba otkriva da je strah Gospodnji pozitivan, a ne negativan, i važan za snažan duhovan život. Na primer: „Početak je mudrosti strah Gospodnji“ (Psalam 111,10); i „Boj se Gospoda i uklanjaj se oda zla“ (Priče 3,7). Plašiti se Boga, prema tome, ne znači živeti u strahu, već poznavati Ga u potpunosti, imati potpuno poverenje u Njega, i iskreno činiti Njegovu volju. Bojati se Boga u tom smislu je dobro, jer nas oslobađa svih strahovanja (Luka 12,4-6), jer nalazimo sigurnost u Onome koji je izbrojao kosu na našoj glavi (Luka 12,7), i utvrđuje nas obećanjem o Svetom Duhu (12. stih).

B. Ne brinite se (Luka 12,22-34). Greh je doneo brigu ljudskom rodu. Dok s jedne strane brigu pripisujemo napornom trudu da odgovorimo na ljudske potrebe, ona zapravo umanjuje naše poverenje u Boga i ubija životnu radost. Zato nam Isus nalaže da se ne brinemo, već da verujemo da je „sve moguće Bogu“. (Marko 10,27; vidi: Luka 18,27) Isus dalje usmerava našu pažnju na ljiljane u polju i ptice na nebu: one ne brinu niti se plaše, ali su odenute slavom i lepotom. Ako se Bog brine o univerzumu i održava sve što se nalazi u njemu, zar neće brinuti i o nama koji smo stvoreni po Njegovom obličju i otkupljeni da bismo čitavu večnost proveli sa Njim?

C. Poznati vreme u kome živimo (Luka 12,54-58). Ljudi u svojoj životnoj trci i različitim aktivnostima često ne uzimaju u obzir vreme u kome žive. Međutim, Hristos upozorava svoje sledbenike da je neophodno da budu svesni vremena u kome žive u kontekstu večnosti koja će uskoro doći. Bolje je da gradimo mir sa Bogom dok je još dan. Noć suda dolazi, a tada će biti prekasno.

Razmislite o ovome: Jedan od najgorih greha jeste da živimo bez imalo straha Gospodnjega (vidi: Rimljanima 3,18). Kada je Džon Noks otišao na počinak, neko je rekao o njemu: „Ovde leži čovek koji se toliko bojao Boga da se nije nikada plašio nijednog čoveka.“ Zašto je strah Gospodnji lek za svaki drugi strah?

III Slediti Isusa – biti svedok koji donosi rod

(Pročitajte u razredu tekst iz Jevanđelja po Luki 9,49.50)

Jedan pastor je jednom prilikom ispričao da kada se Isus vazneo na Nebo, sve nebeske vojske su Ga radosno dočekale sa hvalom. Grupa anđela okružila je Isusa želeći da čuje više o Njegovoj misiji iskupljenja. Želeli su da znaju zašto se na Njegovom savršenom čelu, dlanovima i stopalima nalaze rane. Isus im je ispričao o ceni iskupljenja, o patnji na krstu, kruni od trnja, tragovima klinova, ožiljcima koje će zauvek nositi kao znacima Božje ljubavi prema grešnom ljudskom rodu.

Anđeli su se divili Božjoj zadivljujućoj ljubavi. Jedan je upitao Isusa: „Mnogo si podneo, mnogo propatio, i izvojevao pobjedu nad sotonom. Šta si učinio da osiguraš da budući naraštaji saznaju za Božju veliku žrtvu?“

Isus je odgovorio: „Izabrao sam nekoliko ljudi – Jovana, Petra, Jakova, Mariju, Martu i još nekoliko drugih – i rekao im da svedoče drugima, a oni drugima itd.“

„Šta ako oni to ne ostvare?“

„Pa, nemam drugi plan. Oslanjam se na njih“, rekao je Gospod.

Za razgovor:

Kako se Hristov svedok suočava sa protivljenjem (Luka 9,49-50), odbacivanjem (stihovi: 51-56), i skretanjem pažnje na nešto drugo (Luka 10,38-42)?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Pitanje „Ko će biti najveći?“ stalno je zaokupljalo pažnju učenika i nekada i sada (Luka 9,46-48; 22,24). Težiti „velikom“ je deo ljudske prirode. Okruženi smo zaokupljenošću veličinom – moramo imati najveću kuću, gledati najbolju fudbalsku utakmicu svih vremena; težiti najvišim položajima; truditi se da naša deca postanu najbolji lekari, advokati ili inženjerski stručnjaci; propovedati najbolju propoved; krstiti najveći broj ljudi. Usred takve iskrivljene definicije veličine, Isus ne očekuje od nas da budemo veliki, već da budemo kao deca – puni poverenja, bezazleni i pouzdani (Luka 18,15-17).

Za razmišljanje: Kako želja da budemo prvi ili najveći omogućava prednost zlome u svetlosti velike borbe?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Prema jednoj staroj priči, sotona je sazvao sastanak kako bi sa svojim saradnicima razgovarao o tome kako da na najbolji način odvrate pažnju postojanih vernika od njihove svakodnevne posvećenosti Hristu. Jedan od njih je predložio da uveri vernike da Bog ne postoji. „To neće uspeti“, rekao je sotona. „Čak i nevernici, kada se nađu u nevolji, okreću se Bogu.“ Drugi pali anđeo je rekao: „Uveri ih da pakao ne postoji.“ „Ni to nije dobar predlog“, odgovorio je sotona. „Mnogo ljudi već živi u uslovima sličnim paklu.“ Na kraju, mladi pali anđeo je predložio da vernike uveri da imaju vremena, i da nema potrebe da žure u vezi sa odlukama o Bogu. „Odmah kreni“, rekao je sotona. „Ti ćeš moći to da učiniš.“

Za razmišljanje:

- Bogati bezumni zaboravio je da je njegovo vreme ograničeno. Kako vi živite svesni da današnji dan može biti poslednji dan vašeg života?

- Sastavite sedmodnevni plan aktivnosti, navodeći planove za svaki dan. Odredite koliko ste vremena posvetili Bogu.

11. biblijska doktrina **Božje carstvo**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 13,29.

Učenici će:

Saznati: Uvideće da je Božje carstvo u središtu Isusovih učenja.

Osetiti: Prihvatiće uverenje da Božje carstvo zahetva potpunu promenu života.

Činiti: Pripremiće se za carstvo i uzeti udela u njemu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Isus i Božje carstvo

A. Šta je Isus učio o Božjem carstvu? Zašto je i na koji način vest o carstvu u središtu Isusovih učenja?

B. Kakva je priroda Božjeg carstva? Kako je ono povezano sa sadašnjim i budućim životom?

C. Kako je Isus pokazao univerzalnu prirodu carstva?

II Osetiti: Božje carstvo i promena života

A. Božje carstvo je više od teorije; ono je božanska sila koja menja ljudski život. Kako? Kakva je razlika između starog i novog života?

B. Kakvu vrstu obaveza Božje carstvo stavlja pred vas?

C. Kako moralna načela carstva utiču na vas?

III Činiti: Božje carstvo obuhvata pripremu i učešće

A. Kako čovek ulazi u carstvo? Šta treba da radimo da bismo primili puninu blagoslova Božjeg carstva?

B. Šta treba da činimo kao članovi carstva? Čega treba da se odrekemo? Šta treba da prihvatimo?

C. Pošto je Božje carstvo i sadašnja realnost i buduća nada, kako treba da se odnosimo prema oba ova aspekta?

Zaključak: Božje carstvo je došlo u ličnosti Isusa Hrista, koji je pobedio greh prinoseći sebe na žrtvu. Mi već sada živimo u tom carstvu milosti, čekajući na dolazak carstva slave koje će doneti konačni kraj grehu i sotoni.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 11,2-4.

Ključno načelo duhovnog rasta: Molitva „Da dođe carstvo Tvoje“ (Matej 6,10) podseća nas na tri činjenice. Prva, carstvo je Božje, ne naše. Ljudi često, čak i dobronamerni hrišćani i učeni ljudi, teže da izjednače carstvo sa nekom vrstom društvene, ekonomske ili etičke promene. Međutim, biblijska upotreba „Božjeg carstva“ naglašava isključivo Božju vlast, suverenost i vladavinu nad svim što je stvoreno. Niko nije kao On. Druga, u carstvu milosti primamo oproštenje od greha, pobeđu nad sotonom i nasledstvo večnog života. Treća, dok živimo u carstvu milosti očekujemo carstvo slave u kome ćemo živeti u Božjem prisustvu (Otkrivenje 11,15; 21,1-3).

Samo za učitelje: Božje carstvo je srž Hristovih učenja. Sve što je bio, što je učio i činio bilo je da pokaže svetu da je Božje carstvo došlo u Njemu i da kroz Njega ceo ljudski rod može da pronađe spasenje od greha i obnovljenje. Dok budete iznosili pouku u razredu, usredsredite se na hristocentričnost Carstva.

Za razgovor: Gospodnja molitva počinje rečima: „Da dođe carstvo Tvoje“ i završava se: „Jer je Tvoje carstvo“. (Matej 6,10.13) U kakvom su odnosu ove dve molbe?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: On je došao u vreme kada se Rimsko carstvo širilo planetom, uspostavljajući okrutnu vladavinu. Došao je kada se jevrejski narod nadao da će rimski jaram biti zbačen u Palestini i ponovo uspostavljen Davidov presto. On, Isus, pojavio se na sceni i promenio istoriju sledećim rečima: „Iziđe vrijeme i približi se carstvo Božije.“ (Marko 1,15) Božji proročki sat otkucao je određeni čas i „kad se navrši vrijeme“ (Galatima 4,4), Isus je stupio u ljudsku istoriju sa božanskim zadatkom: „Trebalo Mi propovjediti Jevanđelje o carstvu Božijemu; jer sam na to poslan.“ (Luka 4,43) Isus nije oklevao niti se kolebao u vezi sa glavnom svrhom svog utelovljenja i službe: da uspostavi Božje carstvo i „da nađe i spase što je izgubljeno“. (Luka 19,10) Kakva je priroda ovog carstva? Šta se podrazumeva pod carstvom koje postoji sada i ne još? Kakva su buduća očekivanja carstva? Razgovarajte o ova tri vida Božjeg carstva?

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Božje carstvo: njegova priroda

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 11,14-20)

Kakva je priroda Božjeg carstva i šta će ono doneti?

A. Pobeda u velikoj borbi. Božje carstvo je božansko stupanje na pozornicu ljudske istorije u ličnosti Isusa Hrista čiji je cilj bio da porazi sotonu u vekovnom kosmičkom sukobu, štiteći na taj način Božju vrhovnu vlast. Kada su fariseji optužili Isusa da je đavole isterao pomoću Velzevula (Luka 11,14-20; uporedite: Matej 12,28.29), Isus daje ozbiljnu izjavu da je Njegovo isterivanje đavola znak da je „došlo k vama carstvo Božije“. (Luka 11,20) Isus je pobedio sotonu u pustinji, a u svojoj službi oslobađao je ljude iz neprijateljevih ruku, sve dok sotona nije konačno poražen na krstu. Božje carstvo sigurno je došlo u ljudsku istoriju.

B. Božje carstvo je zapravo povezano sa Božjim planom spasenja. Ovim planom omogućeno je opraštanje greha (Luka 5,20.21), služba isceljenja (Luka 9,2.11), briga za siromašne i one u potrebi (Luka 18,22), konačni sotonin poraz kao završetak velike borbe (Luka 10,18). Prema tome, Božje carstvo nije legenda; ono je dinamična, sadašnja realnost u čijem se središtu nalazi Bog (Luka 10,9-11; 16,16.17; 17,21; Matej 12,28; Marko 1,14) i eshatološka nada slave (Luka 13,28.29; 21; 22,14-18.29.30; Matej 13,42.43; 16,27.28; Matej 24; 25,34; Marko 9,1; Marko 13). Uspostavljanje Božjeg carstva dovelo je do uništenja svih neprijateljskih sila, od kojih su poslednje smrt i sotona (1. Korinćanima 15,23-28).

C. Pripadnost Božjem carstvu ne dozvoljava bilo kakav kompromis ili nadmetanje kada je u pitanju činjenica da Isus predstavlja vrata carstvu. Istrajna vernost Njemu i Njegovom carstvu moraju biti na prvom mestu u odnosu na najhitnije ovozemaljske obaveze. Isus, zato, nalaže: prvo tražite Božje carstvo

(Luka 12,31); propovedajte o njemu (Luka 9,2); neka bude predmet vaših molitava (Luka 11,2); neka budeo deo vašeg života (Luka 18,29).

Razmislite o ovome: Pročitajte tekstove u Jevanđelju po Luki 4,17-21. i Knjizi proroka Isaije 61,1.2. Šta je Isus mislio time kada je rekao da se Isaijino proročanstvo o Mesiji (Isaija 61,1.2) ispunilo u Njegovom propovedanju i delima isceljenja koja je toga dana učinio u Nazaretu? Šta Božje carstvo iz Jevanđelja po Luki 4,43. znači u okviru 4. poglavlja tog Jevanđelja?

II Božje carstvo – sada i ne još

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 17,21; 21,25-28; 22,14-18)

Kako je Božje carstvo istovremeno i sadašnja realnost i buduće ispunjenje?

A. Carstvo sada. Da je carstvo i sadašnja realnost i buduće ispunjenje jasno je iz sledećih tekstova: Luka 17,21; 21,34-36; Jovan 14,1-3. Isus nije samo Onaj koji objavljuje carstvo: On je suština, nosilac i Onaj koji potvrđuje carstvo. Kroz Njegovu ličnost i službu, Božja vladavina zauvek je uspostavljena. Samo kroz Njega ulazimo u carstvo.

Ovo carstvo koje je Hristos uspostavio često se opisuje kao carstvo milosti. Božja milost je uvela novi poredak, nov način života, novi odnos – u kome milost Božja pobeđuje nad grehom, Božja pravednost stvara novog čoveka, a Božji Duh uspostavlja zajedništvo.

B. Buduće carstvo. Sadašnje carstvo milosti očekuje buduće carstvo slave. Budući aspekt Božjeg carstva prikazan je u Gospodnjoj molitvi: „Da dođe carstvo Tvoje.“ Da je carstvo ograničeno samo na sadašnjost, molitva bi u velikoj meri izgubila na svojoj sili i značenju, naročito u pogledu činjenice da je Isus rekao učenicima da će On lično doneti carstvo kada se vrati u sili (Marko 9,1: uporedite: Matej 16,28).

Razmislite o ovome: „Carstvo Božje blagodati sada se osniva tako što se srca, dotle ispunjena grehom i pobunom, iz dana u dan pokoravaju vrhovnoj upravi Njegove ljubavi. Međutim, potpuno uspostavljanje Carstva Njegove slave ostvariće se tek prilikom Drugog Hristovog dolaska na svet.“ (Elen Vajt, *Misli s gore blagoslova*, str. 108. original)

III Božje carstvo i budućnost

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 17,24. i 21)

Kada će doći carstvo slave i kako treba da živimo u očekivanju ovog velikog događaja?

A. Izvesnost budućnosti. Jevanđelje nas uči da kao što je carstvo milosti došlo neposrednim Božjim delovanjem u ljudskoj istoriji putem Hristovog utelovljenja, tako će i buduće carstvo slave doći na sličan način prilikom Isusovog povratka u ljudsku istoriju. Ovog puta ne putem utelovljenja, već slavim Isusovim povratkom. Zapazite Hristove eshatološke govore (Luka 21; Matej 24; 25; Marko 13) kao odgovor na pitanje učenika: „Kaži nam kad će to biti, i kakav je znak Tvojega dolaska i posljетка veka?“ (Matej 24,3)

Odgovor opisuje i stanje na Zemlji i sigurnost Isusovog povratka. U sadašnjem razdoblju nastaviće se društvena, politička, moralna i verska pometnja. Sukob između dobra i zla besneće u svoj svojoj jačini i raznolikosti, čak i dok se Jevanđelje o carstvu propoveda u celom svetu (Matej 24,20.21) i svetski poredak suočava sa veću o iskupljenju i predstojećom propašću ovog doba.

B. Živeti u očekivanju. Vreme Drugog Hristovog dolaska je nepoznato, ali je događaj izvestan: Hristov dolazak biće „kao što munja sine s neba, i zasvijetli se preko svega što je pod nebom“. (Luka 17,24) Razdoblje između sadašnjeg trenutka i Drugog Hristovog dolaska učenici treba da iskoriste za pripremu (Matej 25,1-13) i objavljivanje vesti (Matej 28,19.20) da ih eshatološko carstvo ne bi zateklo nespremne.

Za razgovor:

„Nada u Hristov dolazak je velika nada, dalekosežna nada. Ta nada se ogleda u tome da vidimo Cara u Njegovoj lepoti i da postanemo slični Njemu.“ (Elen Vajt, *Slični Hristu*, str. 59) Kako ova velika i dalekosežna nada treba da utiče na naš život, život onih koji veruju u Drugi Hristov dolazak? Navedite neke praktične korake.

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Kada je Isus pošao iz Jerihona u Jerusalim, među mnoštvom, među kojima su bili i učenici, vladalo je mišljenje da „će se odmah javiti carstvo Božije“. (Luka 19,11) Da bi ispravio njihovo pogrešno mišljenje, Isus je ispričao priču o čoveku plemenitog roda i deset slugu. Kada pročitate priču (stihovi: 11-27), odgovorite na sledeća pitanja:

Za primenu:

- 12. stih: Šta znači „da primi sebi carstvo, i da se vrati“?
- 13. stih: „Trgujte, dok se ja vratim.“ Isus kaže da između Njegovog odlaska i povratka sa carstvom postoji određeni vremenski razmak, i da u međuvremenu mi treba da radimo Njegov posao. Koji posao? Šta su talanti koje ste primili? Kako radite za Njega?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: „Svojim slugama Hristos je poverio 'svoje bogatstvo' – ono što valja upotrebiti za Njega... Sigurno je da nam je pripremljeno mesto u nebeskim stanovima kao što je izvesno da nam je ovde na Zemlji određeno posebno mesto da radimo za Boga.“ (Elen Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 326.327)

Zamolite učenike u razredu da na listu papira zabeleže najveći duhovni dar koji im je Bog dao. Ohrabrite ih da zapišu u kojoj meri su upotrebili taj dar za širenje Božjeg carstva na zemlji. Ako nisu, zamolite ih da razmotre na koje posebne načine mogu koristiti svoje darove da bi učestvovali u Božjem delu.

12. biblijska doktrina **Isus u Jerusalimu**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 19,41.

Učenici će:

Saznati: U potpunosti će shvatiti kako je i zašto Isus ušao u Jerusalim.

Osetiti: Razmišljaće o duhovnom uticaju Isusove službe u Jerusalimu.

Činiti: Slediće ono što je Isus učinio u Jerusalimu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Isus u Jerusalimu

A. Zašto je Isus otišao u Jerusalim? Kako je bio dočekan u gradu? Kakvo proročko značenje ima Njegov ulazak?

B. Zašto je Isus plakao nad Jerusalimom? Kakvo je bilo značenje Njegovog čišćenja Hrama?

C. Kako je Isus pravio razliku između Božjih i cesarovih zahteva? Kakva je razlika između Pashe i Gospodnje večere?

II Osetiti: Pouke iz Isusove službe u Jerusalimu

A. Kako ćete Isusu poželeći dobrodošlicu u svoje srce, dom i zajednicu? Kakve promene biste morali da učinite?

B. Nad čim bi Isus u vašem životu, domu ili Crkvi mogao da zaplače?

C. Kako se odnosite prema značenju, svrsi i zahtevima Večere Gospodnje?

III Činiti: Slediti Isusa u Jerusalimu

A. Isus je plakao nad gradom. Kako biste vi reagovali kada biste zapazili mane svoje porodice, zajednice ili Crkve?

B. Dozvolite da Isus očisti vaš unutrašnji hram. Kako ga možete pozvati da u njemu boravi sve vreme?

C. Kako se pripremate za učešće u Večeri Gospodnjoj?

Zaključak: Isus je ušao u Jerusalim ne da bi stupio na ovozemaljski presto, već da objavi pravu Mesijinu službu: da ukaže na značenje Božjeg carstva, svetost Božjeg hrama, prave svrhe Pashe, i da bude prinjet na žrtvu za grehe sveta.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 19,28-40.

Ključno načelo duhovnog rasta: Isusov ulazak u Jerusalim bio je „u ime Gospodnje“ (Luka 19,38). Mnoga dela u istoriji učinjena su u ime onoga što je promenljivo i varljivo, sebično i uzbudljivo, u ime ideoloških ideja ili izgradnje carstva, ali samo je ovo bilo učinjeno u ime Gospodnje. To je bilo osmišljeno na Nebu još pre nego što su postavljeni temelji Zemlji (Efescima 1,4) da bi mir i spasenje bili omogućeni.

Samo za učitelje: Isus je jednom prilikom izjavio: „Lisice imaju jame i ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječij nema gdje zakloniti glave.“ (Luka 9,58) Poniznost i siromaštvo bili su deo Stvoriteljeve ovozemaljske službe. Bio je rođen u iznajmljenoj štali. Ušao je u Jerusolim na pozajmljenom magarcu. Uspostavio je Večeru Gospodnju u iznajmljenoj Gornjoj sobi. Šta iz ovoga možete da naučite o siromaštvu i poniznosti?

Za razgovor:

Zamolite učenike da pročitaju tekst iz Filibljanima poslanice 2,6-11, u kome je opisana Hristova poniznost i Njegovo veličanje. Šta ova staza poniznosti pokazuje o prirodi Hristovog carstva?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Iako je Isus propovedao i lečio u gradovima i selima u Judeji, Samariji i Galileji, Njegov krajnji cilj bio je da dođe u Jerusolim (Luka 9,51; 13,22). Od Davidovog vremena, Jerusolim je bio carsko i versko središte jevrejskog naroda (Psalam 2,6). Veliki proroci kao što su Isaija, Mihej i Jeremija hodali su njegovim gradskim ulicama, prenoseći Božja obećanja i sudove. Prorok Zaharija predvideo je da će Jerusolim, koji je tada bio u ruševinama kao posledica pada u vavilonsko ropstvo, biti svedok pobedonosnog Mesijinog dolaska: „Raduj se mnogo, kćeri sionska, podvikuj, kćeri jerusalimska; evo, Car tvoj ide k tebi, pravedan je i spasava, krotak je i jaše na magarcu, i na magaretu, mladetu magaričinu.“ (Zaharija 9,9) Oko pet stotina godina kasnije Isus je ušao u grad kao što je prorok rekao. Među velikim događajima koji su se dogodili u Jerusolimu pre Getsimanije, dva posebno privlače našu pažnju: 1) Car i grad i 2) Gospod i Večera Gospodnja.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Car i grad

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 18,28-43)

Isus je voleo da služi u gradovima. Njegova služba u gradovima dosegla je i bogate i siromašne, bolesne i skrušene, vladare i potlačene. U Jevanđeljima Njegov život i služba povezani su sa mnogim gradovima. Bio je rođen u Vitlejemu (Luka 2,4). Učinio je prvo čudo u Kani (Jovan 2,1). Primenio je Isaijino proročanstvo o Mesiji na sebe u Nazaretu (Luka 4,16-21). U Kapernaumu je pozvao svoje prve učenike i učinio mnoga čuda (Luka 4,31-39; 5,1-11). U Vitiniji su živeli Njegovi prijatelji Marija, Marta i Lazar (Jovan 11,1). U Česariji Filipovoj Petar je ukazao na Isusovu božansku prirodu (Luka 9,18-20). Izvan Naina vaskrsao je udovičinog sina (Luka 7,11-16). U Jerihonu je izlečio slepog čoveka i pozvao Zakheja (Luka 18,35-43; 19,1-10).

Međutim, Jerusolim je ostao u središtu Mesijine pažnje (Luka 9,51; 13,22). David je osnovao grad kao politički, kulturološki i verski centar svoga carstva (2. Samuilova 5. i 6. poglavlje). Otkako je Solomun izgradio Hram, Jerusolim je vekovima bio značajan kao „grad Boga našega“ i „utjeha svoj zemlji“ (Psalam 48,1.2). Isus „namjeri da ide pravo u Jerusolim“ (Luka 9,51) da ispuni svoju misiju polažući svoj život za grehe sveta.

Da bi ispunio tu misiju, Isus, Knez mira, izabrao je magare i na njemu krenuo u Jerusolim praćen mnoštvom koje je uzvikivalo: „Blagosloven Car koji ide u ime Gospodnje.“ (Luka 19,38) U toku iskazivanja reči hvale Isus „ugleda grad i zaplaka za njim“ (41. stih). „Pogled na Jerusolim je razdirao Isusovo srce – na Jerusolim koji je odbacio Božjeg Sina i izvrgao ruglu Njegovu ljubav, koji je odbio da bude osvedočen Njegovim moćnim čudima i koji se spremao da Mu oduzme život. Video je šta je bio zato što je odbacio

svog Otkupitelja i video je šta bi mogao da postane da je prihvatio Njega, koji je Jedini mogao da isceli njegove rane. On je došao da ga izbavi, pa kako je mogao da ga se odrekne?“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 576. original)

Grad velikog Cara postaće mesto Njegovog pogubljenja.

Za razgovor:

Lukin izveštaj o Isusovom pobedonosnom ulasku (Luka 19,28-44) sadrži neke duboke i dragocene opise, kao što su: „Ono Gospodu treba“ (Luka 19,34); „Prostirahu haljine svoje po putu“ (36. stih); „Kamenje će povikati“ (40. stih). Razgovarajte o ovim izjavama. Da li imaju određeni značaj i u današnje vreme?

II Za Gospodnjim stolom

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 22,14-23)

Isus je u Jerusalimu uspostavio Večeru Gospodnju. Pored mnogih pouka kojima nas Gospodnja večera uči, najvažnija je slika pomirene porodice – konačna svrha krsta. Usred otvorene rasprave i sebičnih ambicija ko je najveći (Luka 22,24-27), neposredno pre odricanja i izdaje (stihovi: 47.48.54-62), usred nespremnosti učenika da shvate krst (49. stih), Isus je uspostavio Večeru koja treba da podstakne zajedništvo. Pashalna večera predstavljala je sećanje na oslobođenje i simbol zajedništva, porodice i jedinstva. Učitelj je uzeo ovaj simbol i dao mu duhovnu silu time što je njime predstavio delo pomirenja zbog koga je podneo krst.

Pomireni odnosi i jedinstvena zajednica najvidljiviji su pokazatelj sile Jevanđelja. Vernici rane Crkve su ovo jasno razumeli u trenucima kada su slavili hleb i čašu na svojim zajedničkim okupljanjima. Jevrejin i neznabožac, slobodnjak i rob, muško i žensko, okupili su se u jednom Duhu, slaveći Gospoda za Njegovim stolom. Na tom mestu su otkrili Božju porodicu.

„Jer smo jedan hleb“, piše apostol Pavle Korinćanima, „jedno tijelo mnogi, jer svi u jednome hlebu imamo zajednicu.“ (1. Korinćanima 10,17) Uzimanje učešća u hlebu i čaši ne osigurava čudo jedinstva. Ali ako ono što hleb i čaša predstavljaju – Isusovu smrt za naše grehe – postane predmet naših razmišljanja i dela, u životu i međuljudskim odnosima, u radu i bogoslužjenju, onda će jedinstvo zajednice zaista postati realnost. Zahvaljujući krstu „plot koji je rastavljao“ (Efescima 2,14) se razvali i mi više nismo „tuđi i došljaci, nego živite sa svetima i domaći ste Bogu“ (19. stih; vidi: stihovi: 14-22).

Razmislite o ovome:

Zahvaljujući krstu „plot koji je rastavljao“ se razvali i mi više nismo „tuđi i došljaci, nego živite sa svetima i domaći ste Bogu“. Šta znači slaviti ovo jedinstvo kada dođemo za Gospodnji sto?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Nakon što je ušao u Jerusolim, Isus je prvo otišao u Hram i „stade izgoniti one što prodavahu (u njoj i kupovahu), govoreći im: U Pismu stoji: Dom Moj dom je molitve, a vi načiniste od njega pećinu hajdučku“. (Luka 19,45.46) Hristov pravedni gnev podigao se „kao oganj livčev“ (Malahija 3,2) protiv novčanih prevara, komercijalizacije žrtava, iskorištavanje siromašnih hodočasnika, i opšteg nepoštovanja svetosti Hrama. Isus je isterao bezbožne trgovce i očistio Hram. Samo je On mogao da nazove Hram „Moj dom...molitve“.

Za razmišljanje: Sada, kao i u ono vreme, Božji hram se suočava sa opasnošću da bude pretvoren u mesto licemerstva. Kako možemo da sačuvamo svetost Crkve u kojoj služimo Bogu? Kako možemo da održimo moralnu odgovornost u individualnom i kolektivnom životu Božje zajednice?

Za primenu: Razmislite o događaju u Hramu i prilikama u savremenoj Crkvi. Kako mi stavljamo svoju veru i vernost na prodaju? Kako se religija koristi za profit, prestiž i položaj? Upitajte sebe: Da li je moj život pećina hajdučka ili dom molitve? Zašto?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: David i Jovan bili su vernici iste Crkve nekoliko godina. Bili su dobri prijatelji, i njihove porodice su se često okupljale Subotom na ručku ili na izletima. Njihova deca išla su u istu školu, i postala su, takođe, dobri prijatelji. Međutim, jednoga dana David i Jovan ušli su u raspravu oko nevažnog događaja koja je kasnije prerasla u ozbiljan nesporazum. Njihovo druženje je postepeno prestalo, njihova deca se više nisu igrala zajedno, a supruge se više nisu čule telefonom. Dve porodice krenule su odvojenim putevima. Međutim, približila se Večera Gospdonja, a sa njom i problem: Šta bi trebalo da rade?

1. Da ne odu u crkvu te Subote?

2. Odu u drugu crkvu? David je odlučio da učini upravo to, ali na kraju Subotne škole, kada se spremao da pođe u drugu crkvu, sreo je Jovana i njegovu porodicu. Šta bi Jovan i David, i ostali članovi njihovih porodica trebalo da urade?

3. Objasnite kako ideja Večere Gospodnje može da nas nauči da rešimo međusobne sukobe?

13. biblijska doktrina **Razapet i vaskrsao**

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Luka 24,7.

Učenici će:

Saznati: Uvideće Isusove patnje i pobjedu.

Osetiti: Promeniće ih agonija i bol koje je Isus doživeo u Getsimaniji, kao i krst i pobjeda prazne grobnice.

Činiti: Poistovetiće se sa razapetim i vaskrslim Isusom.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Isusove patnje i pobjeda

A. Šta predstavlja čašu koju je Isus želeo da se uzme od Njega?

B. Kako je krst postao simbol spasenja?

C. Zašto je Isusovo vaskrsenje bilo neophodno?

II Osetiti: Isusova agonija i pobjeda

A. Kakav utisak na vas ostavlja Getsimanija, ravnodušnost usnulih učenika, Isusova agonija?

B. Zamislite sebe u podnožju krsta. Kako to utiče na vaš stav prema grehu?

C. Kako se osećate kada znate da je Isusova pobjeda nad smrću vaša pobjeda? Kakvu odgovornost takvo osećanje stavlja pred vas?

III Činiti: Poistovetiti se sa raspetim i vaskrslim Isusom

A. Šta biste učinili/dali za uzvrat za veliku žrtvu koju je Isus dao za vaše grehe? Kako biste izrazili svoju zahvalnost za ljubav pokazanu na krstu?

B. Kako možete da uzmete svoj krst i pođete sa Isusom? Kakve promene bi takav korak doneo u vaš život?

C. Kako ste doživeli silu praštanja i radosti koju daje vaskrsli Isus? Molite se za priliku da svoja iskustva podelite sa nekim.

Zaključak: Najuzvišenija istina na svetu jeste da je Isus, svet i bezgrešan, došao na ovaj svet, patio i umro za naše grehe, i ponovo ustao treći dan i tako pobedio sotonu, greh i smrt. Sledeća najuzvišenija istina je sledeća: On nudi ovu pobjedu nad grehom i mesto u svom carstvu svima koji Ga prihvate verom.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 22,39-46; 23,26-56; 24,1-12.

Ključno načelo duhovnog rasta: Luka je u svom Jevanđelju „po redu“ pisao (Luka 1,3) da bi čitalac poznao „temelj onijeh riječi“ (4. stih) koje su se dogodile u Isusovom životu. Jevanđelje se završava porukom koju daje vaskrsli Isus lično: „Tako je pisano, i tako je trebalo da Hristos postrada i da ustane iz mrtvih treći dan; i da se propovijeda pokajanje u ime Njegovo... po svijem narodima... A vi ste svjedoci ovome.“ (Luka 24,46-48)

Nikada nije bilo lako biti takav svedok. Kada su u pitanju krst i vaskrsenje, ljudi su skloni da budu „bezumni“ i „sporoga srca za vjerovanje“ svega što Pismo govori (25. stih).

Samo za učitelje: Kako pod ovakvim okolnostima pronalazimo sigurnost u svojoj veri i postojanost u nadi? Nikakvo razmišljanje, logički zaključci niti argumenti ne mogu nam pomoći da shvatimo tajnu Božje ljubavi i milosti, otkrivene u patnji, smrti i vaskrsenju Isusa Hrista. Pomozite učenicima u razredu da postignu tu blaženu veru.

Za razmišljanje: Oskar Kalman, poznati novozavetni teolog, kaže: „Nada u vaskrsenje pretpostavlja veru u stvaranje. Budući da je Bog stvorio i telo, zato u Bibliji, vaskrsenje... mora da se odnosi na vaskrsenje tela.“ (*Christ and Time* [London: SCM Press LTD, 1967] str. 234)

Za razgovor: Kako se vera u stvaranje i vera u vaskrsenje međusobno podržavaju?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Osvrnimo se na tri poslednja događaja iz Hristovog ovozemaljskog života i razmišljajmo o velikoj ceni koju je Bog platio za naše spasenje: Getsimanija, krst, vaskrsenje.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Getsimanija: Čaša i volja

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Luki 22,42)

Hristos je podneo velike patnje u Getsimaniji da bi nas otkupio na Golgoti.

A. „Oče... ne Moja volja nego Tvoja da bude.“ (Luka 22,42) Hristos je video da od Getsimanije zavisi istorija otkupljenja: da ispije čašu i ode na krst, ili da obaci čašu i vrati se u nebeske dvorove. Ništa nije moglo da Ga spreči da se vrati Ocu, jer nije učinio nikakav greh; ali da jeste, šta bi se dogodilo sa zavetom na koji se Božanstvo zaklelo pre nego što su postavljeni temelji Zemlji, da otkupi grešnike i pobedi neprijatelja u velikoj borbi između Boga i sotone (Efescima 1,3-7)? Isus je odmerio posledice i odbio da svoje interese stavi ispred Očevih prioriteta. Pokoravanje Božjoj volji je tajna pobeđe – Hristove kao i naše.

B. Čaša. Sva tri sinoptička Jevanđelja spominju da se Isus molio u velikoj agoniji da čaša bude uzeta od Njega, dok je Luka, pisac i lekar, dodao pojedinost da je Njegov znoj pao na zemlju „kao kaplje krvi“ (Luka 22,44)

Šta je bila ta gorka čaša? Sigurno ne fizička smrt koju su čak i u tom trenutku pripremali Njegovi neprijatelji, ili duševna patnja koju je podneo zbog izdaje, odbacivanja i odricanja. Ne, gorka čaša je bio strah da bi preuzimanje greha sveta i predavanje svog života u otkup na krstu moglo doneti stalno razdvajanje od Oca. Pošto su Sin i Otac jedno u suštini, jedno u misli, jedno u delu, Isus nije mogao da podnese misao da se makar i privremeno na krstu razdvoji od Oca.

Razmislite o ovome: Čaša je gorka, nepodnošljiva i izaziva agoniju. „Ako je moguće da Me mimoide čaša ova“ (Matej 26,39) glasila je Isusova molitva. To je opravdana molitva. Međutim, biblijski koncept molitve ne ogleda se samo u tome da molitva bude opravdana i razumna, već da izražava pokornost. Iznad svih životnih očekivanja i događaja nalazi se suverena Božja volja. Odgovor na svaku molitvu glasi

da, ne ili čekaj. Kada se Božja volja smatra najvažnijom, „sve ide na dobro“. (Rimljanima 8,28) To je pouka koju nam pruža Getsimanija. Šta je, onda, tajna Hristove pobjede?

II Krst: pobjeda i nov život

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 9,23. i 2. Korinćanima 5,17-19)

Krst označava pobjedu i nov način života za Hristove sledbenike.

A. Krst: trenutak pobjede. Krst je sredstvo koje je Bog izabrao da izvojuje odlučnu pobjedu u velikoj borbi između Hrista i sotone. Samo od pobjede zavisi nada grešnika koji postaju Božja deca. Krst je bio u središtu Pavlove izjave: „Jer je Bog u Hristu pomirio svijet sa Sobom ne primivši im grijeha njihovijeh, i metnuvši u nas riječ pomirenja.“ (2. Korinćanima 5,19)

Isus je na krstu doživio patnju pitajući se da li će tama razdvojenosti od Oca biti večna, ali Sin je bio odlučan da zauvek slomi okove greha i uništi zlo jednom zauvek. On je ispio čašu večnog zaveta koji je odavno uspostavljen i uzviknuo: „Svrši se.“ (Jovan 19,30). Zadatak koji je došao da ispuni bio je završen. Iskupljenje od greha bilo je ostvareno. Pomirenje ljudskog roda bilo je završeno. Zli je bio osuđen.

B. Krst: put u novi život. Hrišćanski život ne počinje rođenjem. Počinje smrću. Dok naše ja ne umre, dok naše ja nije raspeto, nema nikakvog početka. Mora doći do radikalnog, namernog, potpunog uklanjanja svoga ja. „Zato ako je ko u Hristu, nova je tvar: Staro prođe, gle, sve novo postade.“ (2. Korinćanima 5,17)

Čovek koji dozvoli Isusu da preuzme kontrolu nad njegovim životom doživjeće promenu. Kolebljivi Simon postaje hrabri Petar. Progonitelj Savle postaje Pavle mučenik. Neverni Toma postaje misionar u prvim redovima. Kukavičluk ustupa mesto hrabrosti. Neverovanje umire, vera se budi. Ljubomora je potisnuta ljubavlju. Koristoljublje se pretvara u velikodušnost i brigu. Ja biva razapeto.

Zato je Isus izjavio: „Ko hoće da ide za Mnom neka se odreče sebe i uzme krst svoj i ide za Mnom.“ (Luka 9,23) U hrišćanskom učenstvu nošenje krsta nije proizvoljno. Krst ili uzimamo ili ne uzimamo.

Razmislite o ovome: U Jevanđeljima nije mnogo rečeno o tome šta je Isus ostvario na krstu (vidi: Jovan 12,31.32). Ostatak Novog zaveta obrađuje ovu temu mnogo dublje. Pročitajte i razgovarajte o sledećim tekstovima: Rimljanima 3,23-26; 5,8-10; 8,32; 1. Korinćanima 5,7; 15,3; Galatima 1,3.4; 2,20; Efescima 1,7; 5,2; Jevrejima 9,2-26.

III Vaskrsenje: vaskrsli Isus i svedoci

(Podsetite se u razredu tekstova iz Jevanđelja po Luki 24,5-8. i 24,13-35)

A. On je vaskrsao. Uznemirene i zbunjene mnoštvom pitanja u poslednja tri dana, žene su prve stigle na Isusov grob. Susrela su ih dva anđela objavljujući vest: „Nije ovdje; nego ustade!“ (Luka 24,6), i postavljajući značajno pitanje: „Što tražite živoga među mrtvima?“ (5. stih)

Ljudski rod je u neprekidnoj potrazi – za smislom života i odgovorima na zbunjujuća pitanja. Međutim, odgovor ne možemo pronaći ako tražimo u okviru ljudske misli i ljudskih dela. Anđeli kraj praznog groba naložili su ženama da usmere svoj pogled preko toga i shvate te vremenski neograničene reči: „Ja sam Vaskrsenje i Život.“ (Jovan 11,25) Bez vaskrslog Hrista, grobnica ostaje grobnica, zapečaćen dom beznađa i smrti.

B. Svedoci tadašnjih događaja. Krst je raspršio njihove snove. Razočarana, dva učenika vraćala su se u Emaus, koji se nalazio oko jedanaest kilometara severozapadno od Jerusalima. Iznenada, Isus, koga nisu prepoznali, pridružuje im se i donosi im utehu usred očajanja. Posle čitanja izveštaja u Jevanđelju po Luki 24,13-35, razgovarajte o sledećim pitanjima.

1. Kako znamo i verujemo da je Isus živ?
2. Kakav je odnos između vaskrsenja i obnavljanja nade?
3. „I počevši od Mojsija...“, Isus, „kazivaše im što je za Njega u svemu Pismu.“ (Luka 24,27) Počevši od 1. Mojsijeve, koji tekstovi govore o Hristovoj žrtvi?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Kada se vaskrsli Isus pojavio među učenicima, „oni se uplašise, poplašeni budućí, mišljahu da vide duha“. (Luka 24,37) Šta je moglo da umiri njihov strah?

Za razgovor:

Pročitajte u razredu tekst iz Jevanđelja po Luki 24,36-49, a zatim usmerite pažnju učenika na sledeća pitanja:

- Isus je često koristio izraz: „Mir vam.“ Međutim, zašto su ovom prilikom ove reči izazvale strah među učenicima?
- Isus je učenicima dao četiri znaka – mogli su da Ga vide, čuju, dodirnu, vide kako jede – da ih uveri da je stvarna osoba i posle vaskrsenja. Zašto je vera u vaskrsenje tela važna?
- Isus je rekao učenicima: „Tako je pisano, i tako je trebalo.“ (Luka 24,46) Kako se otkrivenje i neophodnost susreću u planu spasenja?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Put je između Getsimanije i Vaskrsenja bio popločan izdajom, odricanjem i zaverom. Sotonin plan izdaje odnosio se i na Judu i na Petra. „A sotona uđe u Judu“ (Luka 22,3) i on pođe da poljupcem izda Hrista, i kasnije da se obesi. Sotona je tražio i Petra, ali Isus je uverio svog učenika: „A Ja se molih za tebe.“ (Luka 22,31.32) U čemu se njihovo iskustvo razlikuje?

Za primenu:

- Šta je uticalo na Judu da pređe na sotoninu stranu?
- Šta je uticalo na Petra da razmotri Isusove reči (Luka 22,34), pokaje se i plače „gorko“ (62. stih)?

